

dnio

TALVINUMERO

N:o 1 • 1938-39

YHÄ PÄTEE!

Me tahdomme kirjallisuuden alalla toimia isänmaamme hyväksi päämääränämme yhtenäinen, voimakas kansakunta. Näkemyksemme Suomen kansan suuresta tulevaisuudesta antaa työllemme innoituksen.

Me käsitämme, että hengen valta on aineen valtaa korkeampi. Vain etulaskelmien yläpuolelle kohoava hengen pyhä uskollisuus kutsumustaan kohtaan tekee herättävän kulttuurityön mahdolliseksi.

Me lähdemme tutkimaan kaikkinaisia elämänilmiöitä sisältäpäin löytääksemme tien niiden alituiseseen muuttumiseen vaikuttaviin syihin.

Me taistelemme aktiivisesti myönteisen maailmankatsomuksen puolesta. Me emme tunnusta kielteisyyttä, sillä vain rehellinen, rohkea ponnistaminen poistaa toivottoman alistuvaisuuden ja takaa koko kansan nousun.

Me tunnemme elämän kivikovan todellisuuden, mutta tajuamme, ettei kärsimyksiä vähennetä pakenemalla, vaan voittamalla. Siksi tahdomme herättää ihmisen vaisto-olotilasta henkiseen tietoisuuteen, sillä valveutuminen on kulkua todelliseen vapauteen.

Me tahdomme taistella kestävien siveelisten arvojen luomiseksi. Siksi vaadimme kunnioitusta kotia, isänmaata ja uskontoa kohtaan, koska meillä on elävä käsitys niiden merkityksestä ihmisen korkeampaan nousuun.

Me vaadimme kirjallisuudelta elämäntunnon, ei ulkonaisten muotojen ilmentämistä. Siksi taistelemme kansallisesta maaperästä kohoavan elävän taiteen puolesta.

Me sovellutamme kansainvälisistä saavutuksista tulevan hyvän omaan maaperäämme, mutta taistelemme järkähtämättä kansamme vapauttamiseksi väärästä alemmuuden tunnosta, voidaksemme antaa omintakeisen kulttuuripanoksen kansallemme ja koko maailmalle.

Me tunnemme, että elämä on persoonallisuuksien valtaa. Tuntien työmme vastuun, vaadimme oikeutta itse raivata oman tiemme ulkonaisen pakon kehitystämme tukahduttamatta.

Meitä kannustaa voimakas toveruustahito valloittaa sydämet puolellemme. Siksi lähdemme suomalaisina Suomen kansan keskuuteen tunnustaen vain yksilöllisen ihmisarvon sanelemat oikeudet. Me tahdomme luoda uuden rohkean elämäntunteen ja maailmankäsityksen.

(Pohjatuuli, näytenumero 1933)

A H J O

nuoren kansallisen suunnan
sivistysjulkaisu. 3. vuosikerta.
Konttori: Oulu, Honkalinna.
Puh. 3245.

- Tilaushinta v. 1938 Smk. 30:—
koko-, Smk. 20:— puolivuosi-
kerralta.

H. Jääskeläisen

Darturiliikkeit

SEPÄNKATU 9
ISOKATU 18 - PUHELIN 3270

Suosittelaa arvoisalle yleisölle

Hammarin

SÄHKÖLIKE

Suurin ja monipuolisin liike
alallaan POHJOIS-SUO-
MESSA - Perust. 1909

A. SUTINEN

KIRJANSITOMO JA KEHYSLIIKE

KIRKKOKATU 17 PUHELIN 2980

MURROSTEN VUOSI

Leikkausten ajat lähenevät. Maan sydämessä vapisee, kuoren alla kumea pauhina ennusmerkein puhuu.

Elämme korkean optimismin — uuden nuoruuden, uuden tiedon aukenemisen aikaa. Nuoruus katsoo varjojen yli. Mitä lahoista puista! Myrskyt kulkevat, lakaisevat kuolleet lehdet — aurinko tekee tehtävänsä. Tulvat vierivät, nuori ruoho peittää kuloisen maan.

Missä on terveys ja voima, siellä varustaudutaan tähän ainoaan: ottamaan vastaan ahdistukset, kestäämään, voittamaan. Yksin siellä, missä nuoruuden tuli polttaa, puhkeaa elämä. Mikään uhri ei ole arvojen lunastustaistelussa liian kallis.

Tämä lehti rakastaa nuoruutta rientäen uhmaten myrskyyn. Maan sydämessä on elämän tuli — ei nerojen tornien tomussa ja jääkammioissa. Olla ihminen, uskaltaa ja antaa palkkioiden suuruutta mittaamatta! Ihmiseksi tulemisen tragedia, vain tragediana suuri.

Aika kysyy jättiläisiä, sankareita. Se kysyy olemmeko sankareita rauhan työssä, arkipäivän taistelussa. Se kysyy minänsä voitajain kahleettomuuden kirkastunutta voimaa.

Kylväjä lähti kylvämään . . . Näkevät voivat olla sokeita, sokeat näkeviä. Runoilija profetoi ja ennustaa, laulaa milloin hellin sävelin, milloin myrskykantelein. Leikkausten ajat lähenevät. Yksilöt, jotka kantavat ehdottomuuden musiikkia sieluissaan, etsivät toisiaan tietäen, että heille kuuluu tulevaisuuden vastuu.

Nuori optimismi katsoo pimeiden maisemien yli, valmistautuen uhriin tulevaisuuden lunastukseksi.

Raskolnikov ja Aljosha

Viime vuosisadan suurimmat henkiset perinnönjakajat Goethe, Dostojevski ja Nietzsche loivat kukin itsessään sen ihmisen kuvan, mitä ihminen tänään on. Tämän päivän ihminen sulkee itseensä nämä kolme suurta mahdollisuutta: Goethen viileän kuningastiedon, Dostojevskin kärsivän uhrin ja Nietzschen järkyttävän Kristus-taistelun. Mutta traagillisinta on ihmisessä tänään se, että hän vain tietää kaiken tämän, senkin, että hän on järkyttävä tyhjän uhri, mutta hän pelkää elää ja ajatella sitä ja siksi hän ei elä, vaan on vain olemassa, kuin arka eläin, jolle riittää vain leipä ja katto. Sillä hänen tahtonsa toimii vain ulospäin suuntautuvia tekoja varten, mutta hänen oma sisäinen minänsä on joko tunteen valheuni, tai sokea, raskas kaaos. Siksi on muoto kaikessa niin hallitseva ja tälle ajalle tunnusmerkillisintä on kuva, ei ajatus. Viime vuosisadan syvimmat näkijät havaitsivat selvät merkit 20:n vuosisadan taivaanrannalla, me "materian jääkäden" uhrin elämme ne nyt. Eräs heistä näki tämän pimeän läpi ja hänen intuitionsa oli kyllin kirkas, että se saattoi hetkisen valaista sitä "tuntematonta mahdollisuutta", mikä on ehkä siksi pimeä, kun kukaan ei tiedä mitä se on.

Dostojevski on läpi koko tuotantonsa elänyt voimakkaimmin venäläisistä kirjailijoista tuon täysin slaavilaisen luonteen syvyyden: pohjattoman kärsimyksen. Sen mystillisenä ytimenä on tämä järkyttä-

vän viisas ajatus: Kaikkien syyllisyys kaikkien edestä.

Raskolnikov kulkee tämän tien yksilönä loppuun ja "Kuolleen talon" aatelmies avaa näkyviimme joukkojen kärsimyksen, heidän, jotka raskaimmin joutuvat kantamaan ihmiskunnan erehdykset: Rikolliset.

Mutta Karamazovin veljesten pimeän ja ahdistavan historian läpi avautuu eteemme uusi tie, uusi mahdollisuus ihmisen löytämiseksi.

Nuorin veljeksistä, Aljosha Karamazov kasvaa opettajansa Zosima-munkin viisauksessa ja päätyy kärsimyksen ja tiedontien siihen kohtaan, missä tahtominen ulospäin lakkaa ja minän kärsimys muuttuu koko ihmiskunnan kärsimykseksi. Zosima-vanhus kuolee viisaan hiljaisen kuoleman ja jättää suuren ajatuksensa "veljellisen yhteyden sankaripoluista" nuorelle Aljoshalle.

Nuori Aljosha kokee järkyttävänä tyhjyytenä "sielunsa eristäytyneisyyden". Hän saa vähämielisen nimen, liukuu kaiken pienen inhimillisen läpi, minkään häntä koskettamatta. Hänessä on kaikki hiljaista ja hymyilevää, hän on kuin alusta alkaen luotu vain olemaan lapsi ja ihmettelemään lapsen herkkyydellä ja rehellisyydellä. Mutta elämä ei ole lapsi, eivät ihmiset. Elämä ja ihmisten teot ovat peloittavan kehittyneitä ja tietoisia. Kaikessa on pohjana sota kaikkea vastaan. Oman itsensä ilmentäminen ja valoon pyr-

kiminen on elämän tarkoitus. Minä: on kaiken elollisen rehellisin pohja-ajatus. Ihminen näkee niin syvästi oman erikoisen tarkoituksensa olla olemassa, ettei hänellä ole aikaa nähdä kanssaihmisensä yhtä oikeutettua tärkeyttä. Ja mikäli tämä on esteenä hänen oman erikoisen olemassaolonsa kehitykselle, hän yksinkertaisesti tuhoaa toisen.

Kaiken tämän tajuaa Aljosha Karamazov, tuo hiljainen "sielujen yhteyden etsijä", Zosima-vanhuksen "satujen" alkava toteuttaja. Mutta hänen "valonsa" on vahva, hänen hiljainen hymynsä ei sisällytä taakseen vain ihmettelevää lasta: Tässä kasvaa esiin uusi ihminen, uusi psykologialle tuntematon laji. Tässä on ensi kerran tuntematon peloittava mahdollisuus ihmisessä välähtänyt esille. Sielujen salainen epäoleellinen maailma alkaa Aljoshassa todistaa oleellisuutensa. Hän näkee ihmisessä vain äärimmäiset rajat. Syvin viha, rehellisin rakkaus ovat ainoat, mitkä värähdyttävät tämän "tyypin" olemusta, joka on löytänyt "vain sielunsa."

Raskolnikovin äiti, tuo ihana naishahmo, jonka kaunein osa oli uhraus ja kärsimys poikansa edestä, on jatkuva luomus myös "Karamazovin veljeksissä." Siinäkin on sen syvin naisosa, sama kaikkensa uhraava, vain kärsivästä rakkaudesta elävä ihminen. Ivan Karamazov etsii myös koko olemuksellaan hyvyttä, mutta hänen sairaassa herkkyydessään on haava: Epäluulo. Hän on tiedon ja sydämen mies, hänkin kokee itsessään niiden äärimmäiset rajat, mutta hänessä on Raskolnikovin tuhon merkit: Hän ei voi omistaa jompaakumpaa puolta. Näin hän kaa-tuu kuin mies, joka tahtoo olla ihminen, mutta joka ei voi olla ihminen, koska hän vain tahtoo sitä. Siksi hänen tiensä on murhaajan tie ja hänen rakkautensa paha uni, joka ei koskaan elä täyttä onnea; sen tuhoaa epäilyn jäinen tuli. Mutta

Valo

OLET VALOA.
ELÄMÄSI ON VAELTAA
HALKI AVARUUDEN —
JOKA EI OLE KALTAISESI.
ELÄMÄSI ON LEIMAHTAA
OHI KOVAN LIIKKUMATTO-
MUUDEN

UNEKSIEN
KOHTEESTA JOSSA MUUTUT,
SYTYT LUOVAKSI VOIMAKSI.

EINO PITKÄKOSKI.

nuorin Karamazoveista kasvaa yli kaikkien tunnustettujen moraalisten ja tieteellisten mittojen. Hän ilmentää sitä, mitä ei ole, mutta mikä on tuleva. Ja siksi häntä ei voi kukaan tuomita, eikä hyväksyä, koska hänessä ei mikään puoli toimi ulospäin. Hän on sen välähdyksittäin näkevän sieluihmisen edustaja, joka vasta on herännyt itsensä löytäjänä ja alkaa etsiä uutta maata, kuin lapsi, joka kerää vielä outoja kuvia ja säveleitä, muodostaakseen niiden mukaan omat mahdollisuutensa ja lakinsa ja ne "mahdollisuudet ja lait", mitkä hänessä tämän jälkeen muodostuvat, eivät ole missään tekemisissä nyt "vakiintuneiden mielipiteiden" kanssa, koska niiden löytäminen merkitsee vain ihmisen löytämistä, ei sen ihmisen, mikä vain tietää ja tuntee, vaan sen "peloittavan" ulottuvaisuuden täyttä tietämistä ja elämistä, mikä kätkeytyy ihmisen sieluun. Vapauttamalla itsensä "minästä" ja sen itsekeskeisestä kehästä, löysi Aljosha sen uuden tien, missä tahtominen ulospäin lakkaa ja tie sielunsa ja sielujen maailmaan avautuu.

Aljosha Karamazovissa on Dostojewski nähnyt, ei nykyisyyden, vaan myös sen, mikä on nykyisyyden vastakohta ja tuho — on aavistanut tulevan salaisuuden.

LAURI HELES.

OLLI RAUTIO:

Ihanuus

KUIN KIMMALTAVAAN PÄILYYN IHANUUDEN
MÄ HERÄSIN TAAS AAMUUN KUULTAVAAN.
NÄIN YLLÄ SEKEEN TAIVAAN VALTAVUUDEN,
NÄIN KASVOT KAUNEHIMMAT ISÄNMAAN.

YÖN RUSKON SAMMUVAN NÄIN VIIME PALON.
NÄIN, PUIDEN PILARISTOT PUNERTUI,
VAAN VUORTEN TAKAA HÄIKÄISEVÄN VALON
NÄIN KOITTAVAN, SEN HEHKUVIRTAAN UI

VAIN JOSSAIN HYVIN KORKEALLA PILVET
JA SOUSI TAIVAAN MEREEN SINISEEN.
NE VÄLKKYIVÄT KUIN HOPEAISET KILVET
JA UPPOSIVAT SYLIIN AUTEREEN.

MÄ ITSE KEINUIN AAVISTUKSIN HENNOIN
KUIN HARSOSIIVIN VIRTAAN AURINGON.
MAAN YLLÄ HEIJUIN TÄYSIN SYDÄNKENNOIN
NIIN HAURAANA KUIN SIIPI KORENNON.

MÄ JOKA KUKKAA SUUTELIN VEENPARTAAN
SÄTEISSÄ PÄIVÄN HUULIN POLTTAVIN.
UNOHTAIN AJAN, PAIKAN, UNEN HARTAAN
PUJOTIN KUTEIN, KULLANHOHTOISIN,

KUN PILVET HEHKUIVAT JO RÄIKEIN PIELIN,
JA ILTA TUMMENTUI JA SAAPUI YÖ,
JA VIRVET PUISTOJEN SOI HERKIN KIELIN,
JA SYTTYI KAUNIS TÄHDITTYVÄ VYÖ.

JA SALO SOITTI HAAVEMIELIN HERKIN
IÄISEN KANNELTA NIIN VALTAVAA.
JA YLLÄ LATVUKSIEN TÄHTIMERKIN
NÄIN, LIITTOMERKKIS, RAKAS ISÄNMAA.

"LUIN RIVIN, LUIN KAKS, VERENI TUNSIN KUUMEMMAKS"

J. L. Runeberg

Jumala ja luonto — värit ja musiikki

LAPSEN SIELUELÄMÄN MUOVAAJINA

ELÄMÄÄ, TIEDETTÄ JA FANTASIAA.

Tulemme harvoin ajatelleeksi, että luonto itsessään on ensisijassa värejä ja musiikkia. — Kun avaaamme silmämme, tajuaamme väreinä näkemämme. Kun suljemme silmämme ja alamme kuunnella, näin varsinkin ulkona luonnossa, kuulemme ääniä, värähdämme noiden äänien poljentoon, rytmiin. Näin tajuaamme sävelinä kuulemamme.

Kun lapsi syntyy maailmaan, aukenee luonto juuri värien ja sävelten kosketuksena hänen aisteilleen. Näin lapsen kehityksen alkuvaiheissa muodostaa luonto lapsen elämän kehitystä ohjaavan päätendenssin. Lapsi on osa luontoa, hän ei tajua vielä näkemiään esineitä, viivoja, värejä, tai kuulemiaan säveliä, ääniä niiden nimillä, vaan hän, eläen samassa poljennossa, rytmissä, samassa harmoniassa, löytää tulevan kehityksensä symbolit ympäriltään.

Voimme sanoa, että luonto kaikkineen on esteettisen kauneuden luoja, on itsessään tämä kauneuden täydellisyys. Siksi lapsen heräävän sieluelämän kehitys yhteydessään luontoon, paitsi lisäksi yhteydessään toiseen, juuri lähinnä luontoa olevaan vaikutustekijään, kasvattajaan, äitiin, noudattaa itse-tietoisesti esteettisen kasvun lakeja. Eikö nainen laadultaan ole ensi sijassa esteettinen, näin ennen eettillisen vaikutuskentän heräämistä? Näin primitiivisimmässä muodossaankin.

Mutta ajatellessamme lapsen kehitystä eteenpäin astuu kolmas vaikutustendenssi, se, mikä aukenee päämme päällä, avaruus, taivas, lapsen aistien kautta heräävässä, luovassa kasvun ja puhkeamisen tilassa liikehtivässä tajunnan unimeressä yhä houkuttavammin lapsen uinuvia sieluvoimia kiihoittamaan. Taivaalta sataa lapsen aukenevaan tietoisuuteen kysymysten, valon ja kirkkauden, aurin gon ja tähtien, pilvien, jyrynän ja salamain herättämä kysymysten suunnaton runsaus. — Näin lapsi (huom.! primitiivisten kansojen sieluelämän, uskonnon ja moraalielämän kehityksen tutkimus!) alkaa kysellä, ojentuu kiihkeästi kohti valoa, kirkkautta, rakkauden ja lämmönlähdettä — aurinkoa, Jumalaa.

Lapsen päästyä tähän kehitysvaiheeseen muodostuu kasvattajan merkitys usein ratkaisevaksi. Lapsen sieluelämän sisäisen virran lakeja herkästi valstoava kasvattaja on tällöin mitä vaikuttavin tekijä lapsen kehittyvän kauneustajunnan muovaaja ja ohjailija, sen herättäjä tai sammuttaja. Lapsen voimakas kyky kiintyä, alkaa rakastaa aivan samoin kuin eläin kiintyy ja rakastaa, on tässä jatkuvassa kehitystyössä tärkein huomioonotettava seikka. Vasta silloin, kun lapsi alkaa rakastaa, hän lämpenee, innostuu, minkä seurauksena lapsen vastaanottavaisuuskyky suunnattomasti herkistyy. Näin lasta ympäröivä rakkaus ja ilo ovat viomakkamia tulevan

Kaunein lauluni

*Kaunein lauluni?
kysytte.*

*Se väikkyy minun mielessäni:
näen Jumalan,
näen nuppujen aukeavan,
kuulen heleän kukkien laulavan.*

*Lapsuudestani
kantautuu mustien puiden humina,
haapanan huhuilu
illan viileyteen
ja tervattujen veneiden tuoksuun.*

*Pursien pitkät mustat hahmot.
Edessä kimmeltävä äänetön koski
elämäni ehtoonä.*

*Ihmiset,
jumalten sinetti sulkee suuni.
Mustasukkaisen kiihkeästi
he kiirehtivät kuolemaani.
Taivaansa mittaamattomaan saliin
he haluavat elämän takan
ja laulajan räiskymään tervaksina
kauneinta lauluaan.*

Paavo Hynynen

terveen, elinvoimaisen ihmisen kehittymisen ravintolähteitä. Materialistinen, vain ulkomaailman tajuava käsitys tekee synkän erehdyksen, se asettaa ravinnon ym. ulkonaiset tekijät johtoasemaan syrjäyttäen nämä sisäiset. Silloin ei huomata, että lapsi kärsii vähemmän esim. ravinnon herkullisuuden puutteesta (koska hän ei niistä tiedä ellei häntä ole turmeltu) kuin ilon, onnellisuuden puutteesta ympärillään. — Tässä vilahtaa eteemme pilkahdus erääseen nykyhetken tragedian aiheuttajaan, s.o. kylmän avioliiton sisällä syntyneiden lasten elämän katkeruuteen. Saamme huomata, miten lapset hakeutuvat mielellään luontoon, auringon syleilyyn, lähelle eläimiä, kukkia, veden solinaa, tuulen ja puiden soitantoon . . . Näin varsinkin silloin, kun lapsen sisäinen energiatoiminta on herkistettyä, kun lapsi elää innoittuneesti ilon, rakkauden ympäröimänä.

Johtamalla aiheittamme eteenpäin tuleminen myöhemmin yhä suuriarvoisemmalla tavalla vaikuttavaan perustendenssiin lapsen sieluelämän muovaajana, nimittäin uskontoelämän valtaan lapsen kehitykseen. Lapselle hahmoutuu kaipuu ylös, taivaaseen. Herää lakkaamatta kysymyksiä, mihin hänelle annetaan vastaus: Jumala. Kun lapsi näkee luonnossa taivaan laen, auringon, silloin hän ajattelee: siellä on Jumala, siellä on lasten koti. — Tässä pilkahtaa eteemme näkysarja ihmisen kehityksestä alati korkeampaan tietoisuuteen, miten primitiivisin, luonto, maan ja auringon läheisyys on alkuaan ihmisen uskon-
tokäsityksen herättäjä ja kasvattaja. Luonnon, koko kaikkeuden virtaus on rytmiä, aaltoja, harmoniaa. Missä on harmoniaa, siellä on rakkautta, iloa, siellä elämä puhkeaa ja kasvaa. — Ellei lapsen ympärillä ole tätä harmonista elämän perusrytmiä, on kaikki hänessä väkivaltaisesti lyöty sekasortoon, myllerrykseen. — Tulos ei voi olla mikään muu kun särjetty, rikkinäinen ihminen.

Lapsi luonnostaan uskoo. Lapselle ei ole ihmettä olemassa. Hän tajuaa sisäisesti, tuntee ja kaikki on hänelle yksinkertaista ja selvää. Niin kauan kuin lapsi elää tätä elävää, herkistynyttä, horjuttamattoman uskon synnyttämää kasvun aikaa, s.o. sisältäpäin, intuitiivisesti kasvavan ja vastaanottavan sieluelämän aikaa, jatkuu hänessä terve, sopusointuinen kasvu ja kiertokulku ulkoa sisälle tulevien ja sisältä ulos heijastavien vaikutusten välillä. Lapsi elää, hän palaa, uskon voima on hänen kasvunsa syvyyslähde. Tässä tilassa Jumala ja luonto, värit ja musiikki, sulavat lapsen mielikuvamaailmassa yhdeksi, assosiatiot kiertävät sopusointuisesti, totuus ja kauneus ovat hänelle yhtä. — Näin, kunnes tulevat myrskyt — kaikki ruhjotaan. Meidän ei tarvitse ryhtyä selvittämään näitä materialistisen kulttuurikasvatuksen harhoja jatkamme ideaamme harmonian tiestä.

Sanoimme, lapsi uskoo ja rakastaa. Usko ja rakkaus on lapselle yhtä. Jos toista tai toista loukataan, uskon ja rakkauden kohteet

otetaan lapselta pois, on hänen sopusoinnun maailmansa murskattu, syntyy vihan ja rakkauden sekasorto. Uskoon sisältyy voiman salaisuus. Niin pian kuin uskon ankkuri on katkaistu, on katkaistu jatkuva kasvun mahdollisuus. Uskon salaisuus on itsessään ehdottomuus. Siksi ei ole mitään niin ehdotonta kuin lapsi.

Tämä lapsen ehdottomuus on hänen kykynsä elää voimakkaasti, välittömästi, aiheuttaja. Jo aistit, kuulo, näkö, haju ja maku, ovat yhteydessä tähän uskon voimaan, ehdottomaan. Siksi värit ja sävelet saapuvat sisäisten hetkien mukaan aistien vastaanotettaviksi eri vahvuisina. Vastaanottavaisuusasteikko on laaja — jääkylmästä jähmettymisen tilasta haltiotilan hurmioon.

Myös täysin kasvaneissa vaikertaa tuhottu lapsi, polttaa kaipuu alkukotiin, kehtoon, umppuun, luonnon syleilevään alkumusiikkiin. Siksi nämä seikat kokee yhtä hyvin täysikasvanut kuin lapsi. Voimme sisäisesti elää hetkessä oman kehityksemme vuosituhantisen näkysarjan — kaiken, minkä lapsi elää jo sikiöasteissaan ennen maailmaan tuloaan. — Näin, ellei täysikasvanut ole sisäisiä voimiaan kuolleiksi, tylysyneiksi jähmettänyt.

Luonto itsessään on uskon lähde, mihin kätkeytyy jumaluuden salaisuus. Mutta missä on rikottu tätä lakia vastaan, siellä on tuhottu pyhimmän sielu. Ihmisen vitaalinen alkutila ei tajua vielä ristiriitaa, se nukkuu vailla valheensa tietoisuuden kolkutusta. — Vielä tämän päivän kulttuuriyhteiskunta elää suurin piirtein väkivaltaisesti itseään nukuuttavaa ja huumavaa alkutilaa, mutta ei siinä enää onnistu — siksi ristiriitaa ja sekasorto. Kun se ei kykene näkemään uuteen, tekee se itselleen väkivaltaa, tahtoo palata vanhaan ymmärtämättä, että uuden ja uuden sukupolven lapset saavat kalliisti maksaa kaikki perääntymiset ja erehdykset.

Ympäriämme, koko maailman kaikkeudessa soi ja virtaa. Kaikki kiertää kehää. Veto keskiöön on vahva, mutta sisäinen pakote laajenemaan on vielä vahvempi. Muut-

Kukka takapihan

SE OLI KUKKA KÖYHÄN TAKAPIHAN.

*MUT KAUNEUS SEN LOIHTI
KAIKKI IHAN.*

*JA IHMISET SEN TÄHDEN ÖITÄ
ITKI*

JA MONI MUISTI OMAN TAKAPIHAN,

*JA UNET KAIKKI, JOTKA KUOLI
ALLE VIHAN.*

*NIIN, SIKSI, YKSI HEISTÄ KUKAN
KITKI.*

NÄIN PALAS ONNI KÖYHÄN TAKAPIHAN.

*ON KAUNEUS AIN' AIHE RIIDAN,
VIHAN.*

*JA MONI HÄPES SIKSI, ETTÄ
KERRAN ITKI.*

LAURI HELES

tuminen jähmeästä ohentuneeseen on dynaamisyyden vahvenemistä. Kaaos, jähmeys on voimattomuutta.

Koti ja luonto ovat lapsen maailma, ne ovat lapselle yhtä. Siinä ympäristössä lapsi imee ja säteilee, s.o. kasvaa. Hän imee luonnon värit ja sävelet, imee vanhempien, koko kodin ilmatilan sävyn ja hengen, puheet ja äänet. Lapsen rakkaus suuntautuu sellaiseen, mihin vanhempain rakkaus on suuntautunut. Lapsi on ahnas, kuin kuiva sieni, joka paisuu vedestä. Näin kaikki virtaa yhteen, ojentuu samoihin voimalähteisiin.

Aikamme ihminen katsoo kauas taakseen, oman olemuksensa alkulähteisiin, ikuisen viisauden salaisuuksiin. Palata taakse hän ei voi, aina vain on vaellus eteenpäin. Paluu luontoon on paluuta Jumalaan, mutta tämä palaamisen ei tarvitse olla kääntymistä taaksepäin, vaan ihmisen oman jumalolemuksensa korkeammalla tavalla löytämistä. Miten suunnataan valinnan vaisto, mihin ojentuvat juuret, sieltä riippuu tulevaisuuden ongelmien ratkeaminen.

YRJÖ KOIVUKARI.

MIES JA SATAMA

Oikeastaan ei Kyösti kuulunut alkuaan satamaan, niin kuin nämä toiset, hänen toverinsa, jotka jo syntymäämunaan olivat nähneet sen remuavan menon ja aavan meren, joka tuo laivat ja hampaille purtavaa. Hän oli syntynyt idyllisessä maalaiskylässä, missä hänen kotimökkinsä vieläkin seisoo tuoksuvan heinikon keskellä hiukan kangastuksen tapaisena harmaine seinineen. Tuo kuva oli vähitellen haalistunut hänen mielessään, muuttunut yhä enemmän kangastukseksi. Sellaisena se oli jäänyt elämään, ja sellaisena hän sitä rakasti.

Sitten oli hän tullut satamaan niinkuin monet muutkin hänen silloiset toverinsa. Oli näet puhjennut lakko: Miehet eivät tahtoneet tehdä työtä. Tuo oli ollut heille silloin outoa, mutta se oli selvennyt heti, kun he tulivat satamaan. Syy riitana olikin aivan toinen, paljon likaisempi ja alhaisempi kuin laiskuus ja sellaisena paljon enemmän käsittämättömpi.

Silloinkin oli ollut kaunis keväätaamu, kun hän saapui kaupunkiin niinkuin nytkin, häikäisevän kirkas, hän muisti sen niin tarkkaan. Kolvujen vasta puhjenneet hiirenkorvat tuoksuivat, pihlajat avasivat umppujaan puistoissa ja ilman täytti pakahduttavan raikas henki. Nyt vuosien jälkeen tuntui tuo niin ihmeelliseltä. Kuinka paljon olikaan kaikkea tapahtunut. Toverit olivat palanneet kotiin, hän yksin oli jäänyt. Satama oli ottanut hänet, huomannut ja niellyt hänet niinkuin valtava hyökylaine nielee näkinkengän, joka on uskaltaunut yksin purjehtimaan.

Mutta hän rakasti satamaa, hän antoi sille itsensä. Hän ei syyttänyt ketään. Itse hän oli kaiken tehnyt, senkin itselleen eikä kenellekään muulle. Oli ollut niin helppoa luksua virran mukaan ja nauttia.

Kotiin ei hän tahtonut enää palata. Jokin käsittämätön kielsi sinne menemästä. Kyösti tiesi itse, että hän oli rappeutunut, eikä hän tahtonut rikkoa vanhempiansa mieltä. Hän pelkäsi kohdata heidän kirkkaat katseensa omilla tuhrautuneilla silmillään, sillä hän rakasti heitä, vaikkakin kasvatossaan olivat muuttuneet kangastuksiksi samoin kuin kotikin.

Sitten tuli työ. Jatkovaa uurastusta, standardteja, syliä, tonneja, jalkoja ja tuumia, hikoilevia, paidattomia miehiä, vintturien rämisevää käyntiä, keholtushuutoja ja kiroilua, autojen paukkinaa, meteliä ja karkeaa nau-

rua. Kaikki sotkeutui yhdeksi suureksi vyöryksi, kaikki kävi puolittain vaistomaisena ja katkeamattomana. Iltaisin söi hän vaatimattoman ateriansa jossakin tupakansavun kylästävässä ravintolassa. Sitten tuli tilipäivä ja hunjastelua. Hän oli ansainnut hyvin ja antanut rahan mennä. Hän kovettui ja tuli välinpitämättömäksi. Jokainen päivä surkoon itseään. Työtä, työtä hän tahtoi, ei muuta, työtä, jotta voisi tuhlata.

Tuo oli hillen savun mustuttaman sataman rytmi, johon hän oli yhtenä soluna liittynyt ja rakasti sitä. Hän ei voinut kyllä sanoa, mikä hänet siihen niin liitti, mutta jokatapauksessa ei hän osannut siitä erota, vaan palasi sinne joka kevät "trampiltaan" niinkuin muuttolintu. He kaikki, jätkät, he saapuvat keväisin satamaan yhtä varmasti kuin kevätkin. Muualla he eivät viihdy. He haluavat tuntea meren koskean, suolaisen tuulen ja kuivuvan puun kirpeän tuoksun lautatarhojen tapuleista. Se on heidän elämänsä ja he ovat sille uskollisia.

Tämä uusi kevät tuntui Kyöstistä ihmeellisen oudolta, mutta hän ei osannut sanoa mikä sen vaikutti. Kaikki nuo toverit olivat entisiä, toverit, jotka istuivat moottorin penkeillä hiljaisina, karkeina ja partaisina. Ei, heissä ei ollut mitään eroa: siinä oli Ahistus-Janne, joka aina itki päissään, kun häntä sanoi orpopojaksi, siinä vanha Kinnunen eli Pelikaani, joka oli vähän höpsähtänyt ja odotti aina "Kaledooniaa", Manta, jonka sanottiin syntyneen lautatapulin välissä, Siivertimme, jolla oli mukava tapa hioa nenäänsä, Viskaali, Pormestari, Pentu, joka hankki talvikampeet ostamalla tusinan hakaneuloja ja paikkaamalla niillä pahimmat reiät, siinä oli Napeli, jolla oli aina huono paita, Tummu, Plootu ja monet muut. Vain vanha Simpan-Heikki oli poissa. Hän oli jo muuttanut kiviäidan tuolle puolen. Ei, kaikki olivat samoja. Samat olivat lautatapulit, sama salmi, sama veturi vihelteli mantereen puolella, sama oli "möljän pää" ja sen lahonnut laituri, sama oli meri. Hän itse oli muuttunut.

Kyösti hätkähti ajatuksistaan. Joku pojista oli osoittanut ulos merelle. Aivan oikein: Siellä Laitakarin kupeella tuli laiva. Heräävä aurinko välkähteli sen sivussa, leimahteli rikissä ja komentosillassa, valkea vaahto huppeloi keulassa, nuoleksi sivua ja jäi jälkeen, kiehuvana poreiluna ja rauhoittui kauempana.

— Se on kaunis — sanoi Kyösti naapurilleen.

Samassa ajatus kiersi takaisin äskeisille raitteille. Nyt hän muisti, miten menneenä talvena oli kaksi ajatusta kiusannut häntä. Eräs muurari oli puhunut tovereista ja ihanne valtakunnasta. Se oli ollut kaunista puhetta. Kyösti tunnusti sen, mutta häntä oli kummastuttanut se, että tämä piti työtä jonkinlaisena välttämättömänä pahana, välillä kirosikin sitä, hänenkin työtänsä, josta hän oli oppinut pitämään. Sitten hän oli kuulut erästä ylioppilasta, joka puhui isänmaasta ja uhrautuvaisuudesta sen hyväksi. Kyösti muisti, kuinka hän oli ollut sekaisin, eikä hän päässyt selvyyteen. Näin hän oli unohtanut molemmat liiaksi järjen päälle käypinä, mutta jonkinlaisen jäljen ne olivat jättäneet häneen. Hän oli alkanut mietiskellä.

Moottori kolahti laivan laitaan. Kyösti oli jälleen ajatellut koko matkan ja heräsi nyt vasta laivan sivussa. Laiva, nokikeula, joksi miehet sitä leikkisästi nimittivät, oli Kyöstille eräänlainen ihmelaitos. Se oli kuin valtava hirviö, joka tuulen mukana tempoilee kahleitaan, mutta se oli kaunis hirviö keulasta perään, soiakka ja ylväs varsinkin pimeässä, jolloin sillä on hirveän kirkkaat ja palavat silmät.

Mies miehen jälkeen kiipesi kannelle. Nyt alkoi työ, sama kuin aikaisemminkin, ja samana se pysyy, niinkauan kuin laivat purjehtivat merillä. Vinssit jyrisevät taukoamatta ja kerros toisensa jälkeen ilmestyy laivan pohjalle.

Kyösti katsoi tovereitaan. He tekivät työtä ahkerasti ja tarkasti. Paljaat seljät kiilsivät, lihakset paisuivat ja höltyivät, otsilla kimalteli hikihelmiä. Ne pyyhkäistiin huolettoman vapaasti suonikkaaseen käsivarteen kuin huomaamatta, kasvot olivat vakavat ja tyytyväiset.

Eivätkö nämä miehet työskentele omasta halustaan, työn itsensä takia? Välittivätkö he yleensä mistään muusta? Kyösti ei uskonut sitä. Hehän nauttivat työstä ja sen edistymisestä luonnonlapsen rehdillä tavalla. Niin — he olivat kaikki lapsia, isoksi kasvaneita lapsia, avomielisiä ja rehtejä niille, jotka osasivat heihin suhtautua oikein.

Kyösti kohotti katseensa ja huomasi työnjohtajan ilmestyneen ruuman laidalle. Kyöstiä hävetti. Hän oli vaipunut mietteisiinsä ja pysähtynyt. Nyt piti hänen tehdä senkin edestä.

— Hyvä työ, pojat! Muistakaa lyödä tivi rami! — Jokainen jalka, joka siihen menee, on lisänä lastissa, — kuuli Kyösti työnjohtajan huutavan.

— Niin sitä pitää, ajatteli Kyösti.

— Ei saa reuhata työmiehille, muisti hän tuon köyrtävän vanhuksen sanoneen, täytyy olla kärsivällinen ja tyytyväinen, työnjohtajaa täytyy palella silloin, kun hänen miehiäänkin palelee, hänen täytyy kastua silloin, kun miehetkin kastuvat. Työnjohtajan täytyy olla esimerkillinen.

Se oli totta, tämä hänen sakkinsa oli tullut kuuluksi nopeasta ja hyvästä työstään, eikä kukaan vielä ollut kuullut pahaa sanaa tuon

Yön aavistus

*Löi tulia Turjan taivas,
leimahtihe, leimahtihe,
huurtehet helähtelivät,
hangen kimmelet kisasi.*

*Valo välkytti terästä
tunturilla tuiman miehen.
Puhui ääni Pohjan liekin:*

*— Vanhuksille lietten lämpö,
tuulet ulvoo urohille.
Maan on onni marto onni,
riemut pilven riekaleita,
laulut laulettu valetta;
yksi ylväs laulamaton:
Tappara Lapista tullut.*

*Valo välkytti terästä,
raikui rauta Ruijan miesten.
Takaa Jäämeri jumisi.*

*Voitto vaskehen valettu:
Ylitse elämän lensi
pakkasöiden liekkitanhut.*

PAAVO HYNYNEN

vanhuksen huulilta. Niin — työ oli tullut periaatteeksi näille miehille. Työn periaate, sitä se olikin. Se oli se hurmio, joka tarttui näihin miehiin, se tyytyväisyys, jolla he katsoivat näihin miehiin, se tyytyväisyys, jolla he katsoivat karttuvaa ja kaunista jälkeä, kilpailuhalu, joka asuu mielessä ja vaistomaisen velvollisuuden tunto, joka panee yrittämään parastaan.

Sen muurarin täytyi olla väärässä. Miehetkin olivatkin silloin hymähdelleet: Senkin kuotilo!

Tuli ilta. Väsyneet, hiljaiset miehet kiipesivät kannelle, mutta jokainen loi kuin hiljaisen siunauksen karvelin reunalta katseellaan alas sen päivän työlle.

Oli virinnyt hiljainen tuuli. Tyhjennetyt lotjat heittelevivät touviensa nenissä suurissa kaarissa pienen hinaajan jäljessä sen koettaessa melkein epätoivoisena ponnistella maihin. Kyöstiä nauratti: Nuo proomut ovat kuin äkämystyneitä sonneja, joita lapsi tahtuu!

Hän piti tällaisista iltahetkistä. Leppoisa viri puhalsi niin hauskaasti raukeita ohimoita ja kostea paita muistutti jäljestä, joka oli syntynyt.

Ojankaivaja

Suon hellyvä aava
— yksinäinen tieni,
verenvuotava haava
sen ruumiissa pieni.

Joka kyynärä musta
mutaa pohjasta purki.
Huusi kirousta
suon kuovi ja kurki.

Suon hellyvä aava
— yksinäinen tieni
verenvuotava haava
oi, kasva, sä pieni.

VILHO HYTTINEN

Jumalien työ

Luomme uutta maailmaa,
jota ei ole,
synnyttämme.
Puhallamme kivisydämiin elämää,
murskatun hiilen
liekkiin sytyttämme.

Armon löytäneet,
katsoneet elon alkusydämeen,
elävät voimasta,
missä aurinko palaa.

Synnyttämme.

YRJÖ KOIVUKARI

Aurinko heloitti vielä kirkkaana läntisen puolella, lokit kaartelivat kepein siivin milloin lähellämeren pintaa milloin taas taivasta tapaillen, rannoilla ja saarilla kimmelsi tumma metsä, ilma oli läpikuultava ja kirkas. Nuo kuvat olivat piirtyneet vuosien vieressä lähtemättömästi hänen mieleensä kuin kivitauluun. Ne olivat niin rauhallisia ja lempeitä, mutta villeinä ne olivat vielä ihanampia. Hän muisti kuinka häntä oli vavahduttanut aina niin kummasti, kun tuuli viheltää laivan rikkissä, kun aallot vyöryvät hurjana kilpajuoksuna, kun sinkit ja köydet katkeilevat, kun hylt kareilla kiljahtelevat kuin hätää huutavat ja kun merenlinnat pakenevat rantojen ja karien suojaan, kun myrsky lyö ja likomärät miehet huutelevat kehoituksia toisilleen ja heittelevät kankeita köysiä. Kyöstistä oli aina tuntunut kuin jokin korkeampi olisi osoittanut voimaansa ja jumalallisen vihan määrää yli katoavaisuuden maan.

Nyt hän vasta tajusi. Nämä kaikki: Kaukaiset auringon nousut ja -laskut, siniset metsät, aavat ulapat, myrsky ja lempeä ilma, joka väreilee yllämme ja ympärillämme, maa, jota astumme, kodin melkein häipyneet, tuoksuvat heinikot, kangastukset ja jokainen kourantäys karkeaa someroakin, olivat sitä isänmaata, josta nuori ylioppilas oli puhunut. Kyösti oli sen jo kauan hämäävästi tajunnut, mutta vasta nyt hän sen täydelleen ymmärsi ja työ, jota hän ja muut tekivät, oli uhria sen puolesta ja vaikka he saivat siitä tikkuja ja sinkin kappaleita käsiinsä, vaikka se teki sormet paksuiksi ja käsivarret suonisiksi ja jänteviksi, niin se oli uhria.

Hänen teki mieli huutaa se jokaiselle miehelle, mutta silmäys heidän vakaisiin kasvoihinsa sai hänet hiljenemään. Ehkäpä jokainen noista miehistä tunsii samaa, mutta

tulen arkana joko tietien tai tietämättään kätkei sen sisimpäänsä.

Joku alkoi hiljaa hyreksiä kaipaavaa laulua, joka kertoi kaukaisesta, hyvästä maasta, hiljaisesta, tummuvasta illasta ja rakkautesta.

Mahtava luonto oli lähennyt ihmistä, siipaissut karkeaa sydäntä ja pannut huulet hyräilemään maasta, joka ei kuitenkaan ole kuin askeleen meidän edellämme.

Kyösti katseli kauas sinne, missä taivas ja maa tapaavat ja ojentavat kättä toisilleen, käänsi sitten katseensa saariin, siitä niemeen, jonka takana oli hänen kotimökkinsä. Hän oli liikutettu, hän kaipasi jälleen kotiin vanhempiensa luo orastavien peltujen partaille. Näinkö alkaa uusi elämä, hän mietti.

Käännyttiin salmeen. Edessä aukeni satama. Laiturilta heilutti hyväntuulinen luotsi hattuaan ja huusi: Me odotamme laivaa, johon vanha työnjohtaja moottorista vastasi: Kaikkihan me odotamme laivoja.

Kyöstiä huvitti: Tosiaan, kaikki me odotamme laivoja, sillä satama on meidän, ja me olemme sataman!

OLLI RAUTIO

TAITEILIJAN KOULU

Välttämätön taiteilijaksi kasvamisen koulu on kiellettytymisen koulu. Jokainen, joka aikoo taiteen alalla voittaa, täytyy oppia nämä ensimmäiset perusehdot: kiellettytymys ja uupumattomuus. Kiellettytymiskyvyn vahvuus ilmaisee tahtomme jäntevyyttä.

Taide vaati koko elämän. Sen ydin on moraalisen kauneuden syvin: ehdottomuus. Siksi taide sulkee ovensa vihreänoksan kumartajilta.

Taide taiteen vuoksi

Taide ei ole yläluokan koru, vaan sen tehtävä on puhua kansalle, kohottaa kau-neusarvojensa voimalla arkipäivän työssä uurastajia.

Antiikkisen kulttuurin maailmassa oli yläluokka ja orjat. Taide oli yläluokan nautinto ja yksityisoikeus — orjat saivat ruoskaa, jos eivät olleet kyllin nöyräselkäisiä.

Kristillinen kulttuuri-ihanne katsoo sydämeen, korottaen kunniaan ihmisyy-sarvot. Kristillisen hengen läpitunkema tai-de säteilee lämmön ja rakkauden voimaa. Se ei ole taidetta, taiteen vuoksi, luotu rappionsa uuvuttaman yläluokan nautin-noksi, vaan se lävistää esteettisen valheen silatun kuoren, vie meidät elämän sisälle kirkastaen rumimmassakin jumalallisen.

Joutilaisuus, elämänhelppeus veltostaa. Pohjalla raatavat kantavat raskaimmat kuormat, siellä jos missään sisäinen kuninkuus koetellaan. Siellä kasvavat ylpeä-tietoiset, vahvat.

Puolifeminiininen, esteettisesti maalaile-va, vienoin lyyrillisin soinnuin helkkyvä taide on raaistuneen yläluokan nautintoa, se ei ole kansaa varten. Vain elämän kes-keltä kasvavan, moraalisen uskalluksen luoman tahtotendenssin itsessään sisältävä taide on kestävä, kuolematonta.

Sanani

EN OLE KANNEL.

EN SOI.

MYRSKYSANOJA OVAT RUNONI.

KOVIEN KÄSIEN

RANNOILLE HEITTÄMIÄ AALTOJEN
PIRSTOJA.

MYRSKYSANOJA.

PIRSTOJA. TAVOITTAMATTOMIA.

MEREN AINEESTA KOVIEN KÄSIEN
KISKOMIA.

MEREEN KATOOVIA

SEN HITAASSA AINEESSA UUTTA
MUOTOA ETSIEN.

Eino Pitkäkoski.

Leipäpappeuden kirous

Hätäkellot soivat yksilöille, joiden sielu elää ja sisäinen korva kuulee ajan merk-kien puhuvan. Hätäkellot soivat, mutta kirkon uni on raskasta, papisto nukkuu kylläisenä.

Suomen kansan oikeuskäsitys on kris-tillisen hengen kasvattama. Suuret herä-tysten aallot ovat vyöryneet Pohjanmaan lakeuksilla, mutta kuinka nyt? Miten on käynyt Niilo Kustaa Malmbergin, Paavo Ruotsalaisen ja Lars Leevi Laestadiuksen hengen perinnön?

Leipäpappeus on pyhimmän pilkkaa. Siksi vasta-aalto nousee raskaana koko kansan yli.

Sankari-ihanteesta

Ajassamme on kysymys kahdesta asiasta: voittaako rehellisyys vai petos, saattaako val-tataistelu oikeustaistelun häviöön. Kristin-usko, ei kirkon kuollut dogmioppi, vaan al-kukristillinen elävä sielunaate on: teko elä-mässä toteutettu ehdoton rehel-lisyys. Siinä kristinuskon toteuttamisen vaikeus, mutta siksi juuri sen saavuttamaton sankari-ihanne.

Mietteitä ajasta ja ihmisestä

Eivätkö syvimmat henget ole kärsineet juu-ri sentähden, kun koko ihmiskunta kärsii. Vain poroporvari on onnellinen itseensä.

Nykyinen kulttuurisairaus merkitsee ali-ih-misen tunkeutumista hengen alueille. Se on kauppiaskulttuuria: Nähdä kaikessa päivän hinta. Luoda profaanein yritykset mitä on: Teh-dä sieluista vaistojen ja tunteen koiria Juma-lan valtakirjan nimessä.

Havahtuminen

NOVELLI, KIRJOITTANUT JORMA EERALA.

Se tapahtui sinä vuonna, jolloin hän tuli ylioppilaaksi, silloin keväällä varsinaisesti. Hän oli silloin kaksikymmenvuotias, luokallaan ei parhaita, mutta ei myöskään huonoimpia. Hän oli nyt siitä talosta ainoa, joka oli lukenut jo näin pitkälle, sillä veli oli eronnut koulusta viidenmeltä luokalta ja mennyt heti merille ja opiskeli nyt parhaillaan eräässä rannikkokaupungissa merikapteeniksi. Vain hän oli päättänyt lukea ylioppilaaksi ja jatkaa lukujaan yliopistossa saavuttaakseen omat päämääränsä ja irtaantuakseen täydellisesti kotitalosta ja sitä hallitsevasta naisesta, kuten oli velikin tehnyt. — Elämä oli parhaillaan alkamassa, salaperäinen tulevaisuus hämärtämässä, sielu tunteita tulvillaan ja epäilykset ja ristiriidat haudattu toistaiseksi näkymättömiin.

Juuri näihin aikoihin tuli Eila hänen elämänsä ja piirsi siihen oman lukunsa, luvun, jonka vaikutus ulottui kauas tuleviin tapahtumiin. Eila valmistui ylioppilaaksi kuten hänkin. He olivat yhdessä käyneet samaa koulua luokka luokalta, mutta hän ei ollut ennen huomannut häntä sillä tavalla — kuten tapahtui tänä keväänä. Siinä oli jotakin erikoista, siinä heidän havahtumisessaan toinen toisiinsa.

Sitä ennen ei hän ollut kiinnittänyt tyttöön sen enempää huomiota kuin muihinkaan koulun ja luokan tyttöihin, saattoi kuitenkin olla, että hän oli jo silloin mielessään arvostellut Eilan kauniimmaksi ja viehättävämmäksi kuin toiset. Mutta sitten eräinä hetkinä ja eräitten tapahtumien vaikutuksesta joutui hän tarkastelemaan ja arvostelemaan Eilaa tarkemmin kuin tähän asti. Ensimmäinen sellainen itsetiedoton havaitseminen tapahtui kerran kevättälvella, jolloin he, abiturientit, olivat tehneet retken erääseen lähiympäristön maalaistaloon. He olivat kaikki menneet hiihtämällä sinne, tytöt varsinkin komeillen koreissa hiihtopuvuissaan, iloisina ja reippaina, sillä loppuisihan nyt vihdoin koulunpenkillä istuminen. Perille tultua oli joku heistä keksinyt, että alettaisiin leikkiä sukilla ollen viimeistä paria.

Tuumasta toimeen. He asettuivat parittain jonoon erään mäen harjalle, josta oli hyvä lasketella suksilla alas. Eräs heistä asettui jonon eteen valmiina huutamaan ja ajamaan ensimmäisenä liikkeelle lähtevää paria kiinni. Hänen vierustoverinaan oli Eila. Sekin oli

vain pelkkä sattuma. Mutta hän oli hyvillään tästä sattumasta, sillä hän oli havainnut, että tyttö oli hyvä hiihtämään, nopea ja reipas otteissaan, joten leikistä saattoi muodostua aika jännittävä.

He hymyilivät rohkaisevasti toisilleen, kiinnittivät suksisiteitään lujempaan ja sopivat keskenään, että koettavat kumpikin kaukaa kaartaan päästä mäen alla olevan kuusen luo yhtyäkseen siellä. — Heidän edessään oleva pari lähti menemään. Huudettiin kehoitus ja kiri-huutoja, tömistettiin suksisauvoilla maata ja katseltiin jännittyneinä, kuinka kävisi. — Mutta, voi, — tyttö, joka lähti viillättämään mäkeä alas, kaatuikin puolivälissä ja joutui heti kiinni. — Seuraava pari. — Jälleen viillätettiin mäkeä alas lumen pölistessä korkealle ilmaan, mutta jälleen kaatui joku. Mäki oli ilmeisesti hieman liian jyrkkä ja se vaati taitavuutta siltä, joka voisi laskea sen kaatumatta alas asti. Hän silmäili tyttöä vieressään ja ajatteli mielessään, että tämä ei varmaankaan kaatuisi siinä missä muut. Nyt oli heidän vuoronsa. He jännittyivät valmiiksi lähtemään heti huudon kajahdettua, silmäilivät vielä kerran toisiaan, siinä lyhyessä silmäyksessä oli jotakin erikoista — tuntui kuin tytön katse olisi sanonut: meidän täytyy selviytyä tästä.

”Seuraava pari ulos” — kuului jostakin edestä. Silloin he molemmat ponnahtivat lähtöön — kumpikin suunnalleen. Aluksi hän ei nähnyt mitään, hiihti vain kaartaan mäkeä alas sen kuin itsestään irti sai. Takaa kuului huutoa ja naurua. Mäki jyrkkeni ja vauhti kiihtyi, mutta hän tunsi pysyvänsä hyvin pystyssä. Samassa huomasi hän tulensa kuusen luo, josta olivat sopineet. Hän jarrutti siinä hieman vauhtia nähdäkseen, missä tyttö oli. Mutta tämä ei ollutkaan pyssähtynyt kuusen luo, vaan jatkoi vinhasta matkaansa tuolla paljon kauempana — ja aivan hänen kintereillään hiihti kiinniottaja. Kukaties hän oli jo saamaisillaan tytön kiinni. Nyt täytyi hänen keritä ajoissa sinne. Hänen oli päästävä koskettamaan tuon toisen editse tyttöä. Ja siinä samassa lähti hän hurjahti hiihtämään. Nyt hän ei kuullut eikä nähnyt mitä takana ja ympärillä tapahtui. Koko tahtonsa terästi hän tuohon yhteen ainoaan seikkaan: ehtiä tytön luo ennen tuota toista. Hän kuuli, kuinka sydän takoi voimakkaasti rinnassa ja keuhkot olivat kuin

(Jatkuu takakannessa)

K I R J A T

Kansallisen näkemyksen tiedettä

Vilho Helanen: *SUURI MURROS*.
WSOY.

Tohtori Vilho Helasen "Suuri murros" on loistava kuvaus kansallisen heräämisemme ajoilta. Kun se ennen joulua tarkastettiin yliopistollisena väitöskirjana, se sai tiedekunnalta korkeimman arvosanan, mikä annetaan vain väitöskirjasta, jolla katsotaan olevan huomattavia tieteellisiä ansioita. Teoksen luettuaan havaitseekin, että "Suuri murros" on tieteellisesti etevä, monipuolisesti ja loistavasti suoritettu tutkimus eräästä kansallisesti ratkaisevasta historiamme ajasta. Se on todellista kansallisen näkemyksen tiedettä. Kun laaja tutkimusaineisto on sitäpaitsi esitetty innostavasti ja mukaansatempaavasti, sitä lukee kuin hauskaa ja miellyttävää historiallista romaania.

"Suuri murros" on kuvaus Pohjalaisen Osakunnan historiasta vuosina 1828—1837. Tuolla ajalla onkin poikkeuksellinen merkityksensä. Nuo vuodet merkitsevät suomalaiskansallisen ajatuksen rohkeata läpimurtoa historiaamme. Tapahtuu suuri murros.

Helasen tutkijantyön johtavana ajatuksena on ollut etsiä vastausta kysymykseen: Miten oli mahdollista tuo 1830-luvun suuri kansallinen herätys? Mitkä seikat tekivät tuon ajan Pohjalaisesta Osakunnasta kansallisen vastustushengen keskuksen?

Helanen on tarkastellut ajan taustaa ja todennut, että henkisen murroksen edellytykset sillä taholla olivat häviävän pienet. Elettiin keisari Nikolain taantumuksellista aikaa. Keisarillisen Suomen-politiikan päämääränä oli tukahduttaa maassa pieninkin itsenäisen hengen yritys. Kun muu Eurooppa noihin aikoihin kuohui vallankumouksellisia ajatuksia, oli ainakin Suomi pelastettava tuolta tartunnalta. Aluksi siinä onnistuttiinkin loistavasti. Maahan luotiin pelon ilmapiiri. Ajan tyyppi oli mateleva, alamainen, notkeasel-

käinen kiipijä. Oli henkinen lamakausi. Yliopisto rauhoitettiin henkisen nukahtaneisuuden pesäksi. Akateemisille isille oli nuoren, rohkean Arwidssonin maanpakolaiskohtalo varoittava memento mori. Tämän taantumuksen ajan suuri symboli oli posipäällikkö Ladau — "Suuri Hirttämätön" — joka apureineen nuuski yksityiskirjeitä ja teki ilmiantojaan.

Helsingin, maan uuden pääkaupungin, sivistyneistö oli kansallisessa mielessä yhtä kuollutta. Vielä tänäkin päivänä kansallisen kulttuurin ajatus saa juuri Helsingissä taistella katkerasti jokaisesta jalansijasta. Tuon ajan helsinkiläinen elämäntyyli oli ainakin yhtä epäkansallista. Venäläiset tulokkaat saivat johdon kaupan ja teollisuuden alalla. Venäläiset upseerit olivat seurapiirien suosiossa — eräänlainen kulneffilainen synti. Syyttä ei nuori Sakari Topelius, tuo joka paikassa mukana ollut ahkera kronikoitsija, kirjoittanut päiväkirjaansa katkeraa tuomiotaan: "Sinä halpamainen, ryssäläistynyt, alhainen Helsinki!"

Tässä on se ympäristö, jossa nimenomaan pohjalainen ylioppilasnuoriso aloitti kansallisen herätyksen suuren vuosisadan. Historiallinen paradoksi: Kuollessa ympäristössä, toivottoman henkisen nukahtaneisuuden keskellä, pelon aikakauden puristuksessa syntyy käänteentekevä, elävä kansallinen ajatus. Miten tällainen tapahtuma historiassa on käsitettävissä? Mistä tuo nuoriso sai aseet? Voi käsittää, että tutkijalla, joka joutuu näiden kysymysten eteen, on innostava, vaikea ja kiehtova kysymysranja ratkaistavanaan.

Helanen näkee erään tämän suuren murroksen voimatekijöistä piilevän pohjalaisen veren perinnössä. Eksymättä mytologiaan voidaankin väittää, että pohjalaiselle luonteelle on aina ollut ominaista häikäilemätön purkautumisvoima, toimintakyky, jyrkkä oppositiohenki, jonkinlainen ylimyksen arkuus koskemattomuudesta. Pohjalaisen veren

perintöä oli myös tuon ajan pohjalaisylioppilaiden yritteliäs henki. 1800-luvun alussa Pohjanmaa eli kukoistavaa nousukauttaan. Helanen kuvaa mielenkiintoisesti tätä pohjalaisten rantakaupunkien kulta-aikaa. Maailman meret valloitettiin pohjalaiselle merenkululle. Pohjalaiset kauppiat tekivät laajoja maailmanmatkoja. Nuoriso sai hienojen tapojen silausta Tukholmasta. Seuraelämään tuli suuren maailman tyyliä.

Tämä veren perintö mukanaan pohjalaisylioppilas tuli Helsinkiin; Toisaalta pystypäistä itsenäisyyttä, toisaalta virkeätä taipumusta suuripiirteisempiin elämännäkemyksiin. Pääkaupungin ummehtuneissa oloissa tapahtuu pohjalaisen veren kapina pelon ja virkavallan aikakautta vastaan. Lopulta tästä veren kapinasta tuli kansallinen ylösnousu. Helanen antaa perusteellisen kuvauksen niistä ylioppilaslevottomuuksista, joissa 1830-luvun pohjalaisnuoriso pani jyrkän vastalauseensa ajan ahdistavaa puristusta vastaan. V. 1830 sattui esim. kuuluisa "puolalaisten maljan" juttu, jonka jälkiselvittelyssä mm. Runeberg, Fr. Cygnaeus ja J. J. Nervander olivat keisarin tahdosta vähällä joutua venäläisiksi sotamiehiksi. Nykyaikaiselle lukijalle on miltei yllättävää havaita tämä voimakas vastustusmieli venäläistä virkavaltaa vastaan. Esim. nuori Topelius kirjoitti noihin aikoihin päiväkirjaansa: "Alas venäläiset! Elämän ja omaisuuden näkisin ilolla menevän, kun vain meidän maamme pääsisi irti niistä h—n siikiöistä, joita itäinen orjamaa pursuttaa ylemme."

Tämän kuohahteleavan, rauhattoman pohjalaisnuorison omasta keskuudesta nousi sille tavalliset mitat ylittäviä johtajia. Ja vasta näiden lahjakkaiden miesten johdolla Pohjalaisesta Osakunnasta tuli aikansa voimakas. Helanen luonnehtii mielenkiintoisesti tuon ajan pohjalaisten henkisiä johtajia, Nervanderia, Snellmania, Runebergia, Topeliusta, Castrénia, C. G. v. Essenä ja Lauri Stenbäckä.

Nuorekas vastustushenki pohjalaisen veren perintönä ja mukaansatempaavat johtajakyyt — siinä ne kaksi tekijää, joiden vaikutuksesta Helasen mielestä uusi käsitys suomalaisesta isänmaasta syntyi. Kirjan loppuluuvissa valaistaan monipuolisesti näitä herääviä pyrkimyksiä. Mainittakoon eräs tapaus. V. 1834 keskusteltiin osakunnassa aiheesta: "Voidaanko pitää mahdollisena tehdä Suomi suomalaiseksi?" Tällöin lausuttiin keskustelun aikana se ihmeellisen selvänä-

köinen ajatus, että suomalaisuuden voiton välttämättömänä edellytyksenä oli Suomen itsenäisyys!

Helasen tutkimus on älykäs ja suurenmoinen kulttuuriteos. Meillä on harvoja tieteellisiä tutkimuksia, joissa kansallinen henki on niin täydellisesti ja vakuuttavasti sulautunut tieteeseen. Tällainen kirja, jos mikään, on todellista kansallista tiedettä. Sitäpaitsi ei kansallisen kulttuurielämämme kannalta ole vailla merkitystä se, että mies, jolla tunnetusti on vaikuttava ja suuntaa näyttävä asema ylioppilasnuorisomme keskuudessa, on osoittanut, mitä suuria mahdollisuuksia tieteellisellä työllä on kansallisen historiamme alalla.

Sakari Vapaasalo.

Vaistojen kapinasta moraliin kapinaan.

Läivistysakseli: Railo—Vaaskivi—Fangen.

Tästä kirjoituksesta ei ole tarkoitus yrittää tehdä mitään arvostelua, vaan ainoastaan koettaa esiintuoda niitä ajatuksia, mitä samanaikaisesti lukemani Ronald Fangenin, Eino Railon (ja T. Vaaskiven teokset*) ovat minussa herättäneet. Mielestäni nämä teokset ovat toistensa täydellinen vastamyrryky ja siksi ajankohtamme suuntataisteluissa merkitseviä. Freud on massojen ruoka yhtä vähän kuin koskaan korkean arvoluokan tähdet. Silloin, kun freudilainen psykoanalyysi, erittäinkin Freudin ihailevien oppilaiden omien vellovien mielikuvien värittämänä, väkevällä saastuttajan voimalla vetää lukijansa "maan puoleen", herättää toiselta kannalta nähty psykoanalyttinen vastatulkinta, vaikka yhtä säälitön ja kova kuin itse Freudin oppi, meissä kokonaan toiset voimallat teet kuohumaan. Silloin, kun Vaaskivi Freudin ihailevana oppilaana julistaa vitaaliseen paluun, (ja ihmisen seksuaalivoimien vapauttamisen evankeliumia, huomaamatta julistuksensa patataantumuksellisuutta, lävistää Fangenin voimakas totuusvoima kuoren siihen tietoisuuteen, mihin freudilainen psykoanalyysi yhtä vähän kuin esiteltävässämme tapauksessa, railolainen oikeaoppinen, pyhässä viattomuuden unessaan terve, mutta siksi ajassamme tehoton aatesuunta pakenee katso-
masta.

*) Eino Railo, *Koti virran rannalla*, WSOY.

*) Ronald Fangen, *Kaksintaistelu*, WSOY.

*) "Jo tällä puolen", WSOY.

*) T. Vaaskivi, *Vaistojen kapina*, Gummerus.

Olisi odottanut, että Vaaskiven teos olisi herättänyt suurempaa huomiota. Oli oikeastaan häpeällistä se hiljaisesti hiivittävä suvaitsevaisuus, miten tämän teoksen aatteita tuodaan Suomeen: vastamyrskyä ei sovi herättää. Osoituksen tästä on antanut jo maamme päälehtien ymmärtävän hieno kriittikki. — Näin tehtiin ensiksikin nuorelle kirjailijalle, sillä kai voimme pitää herra Vaaskiveä toistaiseksi lahjakkaana estetisoivana kirjailijana, emme tutkijana, se palvelus, että hänet pannaan polvilleen niiden valtaa pitävien, nykyhetkellä poliittisella rintamalla toisilleen kätensä ojentaneiden oikeistolaisen ja vasemmistolaisen kapitalististen taantumusvoimien edessä, jotka uhkaavat tuhota maastamme luovan, uudistavan kulttuurin. Toiseksi näin annetaan nuorelle kirjailijapolvelle se jesuiittojen huumaushoito, mikä palauttaa salassa harjoitettuun seksuaalisuuden palvontaan, mistä oikeaoppisella taholla on kautta aikojen valettu ja valetaan.

Lukiessamme Eino Railon teosta, nousee esille tunto, samoin kuin on asia Railon koko tuotannon suhteen, että täällä kaikesta siitä valetaan, minkä Vaaskivi paljastaa. Kun kurkistaa syvemmälle, huomaa molemmissa pohjalla saman henkisen sukulaisuuden: freudilainen vitaalisuuden virta vetää. Ero vain on siinä, että Railo ei elä nykyajassa, vaan nuoruus-aikansa aateunissa, kun taas Vaaskivi, eläessään nykyajassa, elää vain bordelli- ja seslonkiromantiikkaa, erillään terveestä, lujasta, voimia kysyvistä, sekasortoisesta elämäntaistelusta.

Kun tämän Railo—Vaaskivi tarjoilun jälkeen siirtyy Ronald Fangenin ilmapäiriin, tulvahtaa sieltä meihin nykyhetken aatteiden ja voimien myllerrys, kaikkien sota kaikkia vastaan. Mutta näissä teoksissa, joskin niiden objektiivisuutta himmentää määrättyyn suuntaan johtava uskonlahkolaisuuden tendenssi, on lävitsemenevänä punaisena lankana miehekäs tinkimättömyys, ehdottomuus. Taiteen kuvauskeinoin Fangen käyttää hyväkseen myös freudilaisen psykoanalyysin tuloksia kirkastaen meille tajuntaamme hilvitettyjen kasvatus- ja ympäristövaikutusten tuloksena aiheutuneiden itsepetoksen avulla vielä tunnustamattomien kompleksien syntymisen syyt ja näistä johtuvan elämämme tragedian. — Alamme tunnustaa olevamme samoja saalistajia, petoja, toistemme murhaajia, mutta juuri tällaisina tunnemme näihin Fangenin ihmisiin syvää lämpöä, he tulevat meitä lähelle: heissä paljastuu ihmisen pienuus, mutta heissä asuu Jumala, jumaluus,

heitä polttaa omatunto. Tämä lakkaamatta levottomuutta synnyttävä eetospaine on Fangenin ihmisten voiman salaisuus, heidän voittamisensa lunastaja. Ja Fangen ei helmitä puolitiiehen, vaan johtaa kärjistymisiin, leikkuupöydille, missä kompleksit ratkotaan: hän johtaa ihmisensä noille äärimmäisen sielunpaineen vallitessa aukeaville kohtalon-hetkille, jolloin ovat menneet tukkoon kaikki keinottelutiet, on valittavana vain joko — tahi, tuho tai elämän muutos, ehdoton rehellisyys. Tämän sieluntapahtuman käsissä ihminen murtuu, entiseen, kuin umpipuisissa vellovaan levottomuuden olotilaan tulee pyhäytyminen: aueta tai kuolla. Fangen kehittää, nähtävästi saamansa Oxford-herätyksen vaikutuksesta, probleemiratkaisunsa tähän ainoaan: Jumalaan, pelastukseen. Kristuksessa. Voimme sanoa, että ellei Fangenin kuvauksessa olisi tuota moralistin ja uskonlahkolaisen sivumakua, vaan enemmän — dostojevskilainen kirkas, jääkylmä objektiivisuus, olisi hänen kirjojensa tulevaisuuteen nähden kestävä taidearvo suurempi, mutta varmaankaan hän ei olisi silloin niin ajan-kohtainen kuin hän nyt on.

Silloin, kun Railo tuotannossaan näyttää syvimmän heikkoutensa, s.o. kiertää ja suojaa uskontokysymystä oikeaoppisuuden valhesilauksella, tunkee Fangen taiteen tinkimättömällä totuusvoimalla asiain ytimeen: hän järkyttää yhtä hyvin kirkon, järkyttää marxilaisen maailmankuvan, sosiaalisten kysymysten, freudilaisen seksuaalimoraalin, kollektiivisen talousjärjestelmän, naisen ongelman jne. perusteita. Hän tunkee ihmisen moraalinelämän lähteeseen, uskontoon, osoittaen meille Kristuksen opin syvän viisauden kaaoksen hajottajana ja harhoistamme vapauttajana, uuteen selvyYTEEN ja rauhaan johdattajana. Fangenin tuotannon takana hämmöittää, joskin vielä saamansa herätystapahtuman aiheuttamien, toistaiseksi määrättyyn karsinaan rajoittuvien uusien siteiden hämmärtämä, suuri, aikamme hengessä väreilevä kulttuuriaate, joka kaataa taiteen ja uskonnon välisen raja-aidan, kaataa ikuisen riidan muodosta ja sisällöstä, murtaa dogmin, kaa-
van, kirkastaen tien alkulähteeseen. Vaaskivi "Vaistojen kapinassaan" kierrättää lukijaa hyytelöistä sumukoteloan näyttäen meille kuultoja lävitse, tuoden siten, alkuisin antiikin kulttuuri-ihanteesta juontavan goetheläisen ohennetun materialismin nykyaikaistuneessa muodossa myyttiä luovaksi päämääräksi. Taas Eino Railon miehekäs, uljas Hannu, osoittaen sisältävänsä itsessään

täydellisinä omaamansa ihanteet langettaa tuomionsa ja vetää sokeain tavoin raja-aidat jyrkästi hyvien ja pahojen välille. Mutta Fangen astuu askelen eteenpäin sillä tiellä, minkä syväporaajista voimme mainita sellaiset keskenään saman arvoluokan tähdet kuin Dostojevski, Strindberg ja Nietzsche ovat kulttuurin ja ihmisen ongelman suurina syvävalottajina. Railo elää vielä sakean kaaoksensa ihanneuskossa uskaltamatta astua miehekään laatunsa edellyttämään suureen Jaakopin painiinsa, mikä vasta uudistaisi hänet, veisi toiseen kriisiin, minkä avautuessa kirjailijalle alkaisi hänen tuotannossaan uusi, hedelmällisen taiteen, ei koulumestarin kehityskausi. Vaaskivi kulkee freudilaisten kompastuskivien kautta, velloo vitaalista umpikiehua esteettisessä huumiossa, mutta kuoreen ei tule rakoa, näkyy ainoastaan kuuloja läpi: biolooginen virta johtaa, päätepieste on pimento, jänne ei ole katkennut. Mutta Fangen lävistää kuoren: biolooginen valta murtaa, o.s. tälle, vielä aikamme valtaisan ihmistyyppin järjelle käsittämätön aukenee käsitettäväksi, moraalisen kauneuden maailma alkaa kasvaa. Fangen ei ole runollinen, vaan kova, säälitön realisti, mutta on kuitenkin taiteilija: hän kirjoittaa sisäisen innoituksen valottamana, heijastaa kuvattavansa lukijoilleen ulkonaista kovaa realistista taustaa vastaan sisäisen todellisuuden ulkonaista luovana ja uudistavana todellisuutena.

Silloin, kun Railo kouraantuntuvasti herättää käsittämään, kuinka mahdotonta on kääntää aikaa ja ihmistä käymään taaksepäin, on Fangenin ja Vaaskiven julistus ajan-kohtaista ja vavahduttavaa. Näistä itseasiassa valkenee, kuinka aina äärimmäiset vastasuunnat ovat lähellä toisiaan. Freud on vedenjakaja, sielujen halkaisija ja sellaisena korkean arvoluokan tähti. Voinemme sanoa, että yhtä lähellä on juutalaisen Freudin aatejulistus Kristusta kuin Jumala saatanaa: valon taikaveto on valtavaa, siksi vastamyrsky, kun ei pääse sisälle. — Ongelman kaksinaisuus on sama kuin ihmisen olemuksen kaksinaisuus, siksi tragediamme tuskallisuus meissä.

Traditioiden virrat lähtevät kaukaa . . . Ei kristillinen hyökkää jälleen kristillistä vastaan. Mikä on oleva huomisen päivän kulttuurin pelastava sana . . . ? Onko se vajominen ali-ihmisen lankeemuksen pohjaan, missä aukenee uuden ihmistyyppin ongelman salaisuus . . . ? Astuvatko neronsa palvonnan kylmentämät jääjumalat hallitsemaan maailmaa ennen kuin teoksi muuttuva ihmisrak-

kauden aate näyttää jälleen voimansa . . . ? Tiede, taide ja uskonto lähenevät toisiaan. Runous puhkeaa hedelmällisimpiin muotoihinsa, väitöskirjoja kirjoitetaan aatteiden taistelijoista ja työstä, jonka eilisen päivän, virallinen erehtymättömyyden sana tuomitsi vihatuksi ja vainotuksi.

Venäjän kirjallisuus sisältää kaksi profeettaa, Tolstoin ja Dostojevskin, joiden valovoima kantaa freudilaisen tuhopäättymyksen yli. Mutta heidän julistuksensa ansiosta heltyivät tsaarivallan mässällyssä kuolleet omattuinnot — valtaa pitävät rautanyrkit kadottivat otteensa . . . Tulokset on Venäjän kansa saanut kalliisti maksaa. — Idästä nousee tähti, julisti Dostojevski. — Voimme ajatella, että varmaan kansansa sielun syvin polttoliekki, kärsimys, polttaa häntä vielä haudassaan.

Inhimillisen syvimmän heikkouden, pelon synnyttäjät muuttuvat toisiksi, siksi vaistomme muuttuvat toisiksi. Enää ei salaperäinen kaaos muodosta historian kohtaloa, vaan kulttuurien voimamiehet, peränpitäjät. Kaikki virtaa, niin virtaavat myös aatteet synnyttäen ja laukaisten jännityksiä, ne purkavat ja lataavat energioita. Kohtalokasta, että noita dynamoita käyttävät kovin harvoin korkeimmat omattuinnot.

Y. K.

Suuren levottomuuden ja pelon kirja

Olavi Paavolainen: *LÄHTÖ JA LOITSU. Kirja suuresta levottomuudesta.* Gummerus Oy.

Oli kerran mies, joka etsi itseään. Ja hän avasi talonsa oven ja meni suureen maailmaan. Hän näki paljon, eli hyvää ja pahaa, mutta ei itseään. Ja vihdoinkin, kun hän oli jo vanha ja väsynyt, hän tuli takaisin. Hän avasi talonsa oven ja löysi sen, mitä hän ei maailmasta löytänyt. Ja hän sanoi: Täällä on minun kotini, täällä on minun rakkauteni, täällä olen minä itse. Hänen nimensä oli Peer Gynt.

Olavi Paavolainen lähtee kuin Peer Gynt, mutta palaa myös kuin vanha matkustaja, joka lähestyy kotinsa maita ja kuullessaan Solveigin laulun, ei voi muuta kuin itkeä.

Siksi voisi hänestä sanoa: Lyhin tie itsensä kadottamiseksi vie maailman ympäri.

"Lähtö ja Loitsu" on suuren pelon kirja. Se on suurenmoisten kuvien kirja, täynnä vastakohtien levottomuutta jännitystä ja sitä "ilkuista taistelua", mikä on aina ollut rehellisten etsijöiden osa. Tässä mielessä hän on harvinaisuus kotimaisessa kulttuurissamme, sillä sen

edustajamme ovat suurelta osaltaan vanhan säilyttäjiä, ei uuden etsijöitä ja luojia. Sillä kaikki uusi alkaa pelosta ja levottomuudesta ja vain siellä, missä esiintyy "taistelua aikaa vastaan", siellä kasvaa ja elää kulttuuri. Mitään vakiintunutta muotoa ja ajatusta ei voi olla olemassa, vielä vähemmän nykyisin, sillä aikamme tyhjä tilla osoittaa selvästi kylmän, rehellisen diagnoosin olevan oikeassa: Vanha on kuollut. Tekohengitys ei auta.

Olavi Paavolainen on ainakin rehellinen siinä, että hän hylkää "kauniin moraalin" ja vanhat sadut rakkaudesta ja hyvästä tahdosta, koska niitä ei enää ole. Korkeintaan pyhäkoululehdissä ja satukirjoissa. Mutta hänen "suuri matkansa on onneton retki romantiikan raunioille". Hän etsii kauneutta kuin rakastaja, joka on kadottanut sydämensä ja epäilee sitä. Hän sanoo "temmanneensa irti älynsä katkaisijan ja antaneensa vain tunteen ja vaistojensa puhua." Mutta tässä hän pettää salaisesti itseään. Hän uneksii kaiken epätodelliseksi hurmauniksi ja palvoo kuin lapsi yksinkertaista "vaistoelämää", kuolleen kulttuurin vastapainona. Mutta eikö kukaan näe sitä, eikö hän itse tajua sitä, että kaiken pohjalla, kaikkien kuvien lähtökohtana on väsymys, järkyttävä kuoleman kauneus. Elämä kiihkeänä unena, eikö se ole samaa, kuin kuolevan pelko tulevasta ja kiihkeä ote nykyisyyteen. Ja siksi hän ei ole "temmannut älyn katkaisijaa", vaan pelkää sitä, tahtoo vain uneksia sen pois. Olavi Paavolainen on kirjallisuutemme Peer Gynt. Mutta hän on vielä maailmalla. Kun hän palaa takaisin ja löytää oman itsensä, hän itkee kuin mies, joka löysi paljon kuvia ja säveleitä, mutta ei sitä, mitä hän lähti etsimään.

Lauri Heles.

Mitä tahtoo nainen ...?

Helvi Hämäläinen: TYHJÄ SYLI. Romaani. Gummerus Oy.

Jos rinnastaa Hämäläisen aikaisemman tuotannon nyt ilmestyneeseen romaaniin "Tyhjä syli", en voi tulla muuhun tulokseen kuin tähän: Hämäläinen on kasvanut ulkoisissa ilmaisukeinoissaan, mutta se on tapahtunut ikäänkuin henkisen avartumisen kustannuksella. Varsinkin Hämäläisen varhaisemman tuotannon yllä häilyvä kaunis satutunnelma ja läheisyys tuntemattomista sielujen maailmoista on väistynyt "Tyhjän sylin" ilmapiiiristä. Nyt lukemani romaani on puhtainta realismia. Se tuo mieleen

Waltarin "Vieraan miehen". Hämäläisen luoma naistyyppi ei eroa Waltarin naisluomasta muussa suhteessa, kuin siinä, että hän on ehkä epätsekkäämpi sukupuoliolento: Hän on nainen, joka tahtoo lasta. Ja tähän on tavallaan "eetillisempi" pyyde, kuin puhdas halujen tyydytys.

On muuten kummallista havaita, että uusimmassa kirjallisuudessamme melkein poikkeuksetta on nainen ikäänkuin vaihtunut sankariksi, miehen taas jäädessä heikon, valoitettavan uhrin osaan. Esimerkiksi Waltarin "vieras mies" on ehdottomasti heikompi kuin kirjan emäntä, niin tahdossaan, kuin henkiseltä olemukseltaankin. "Tyhjän sylin" sairas aviomies ja terve rannikkolainen, maalaistalon renki, ovat myöskin vain "naissankarin" halujen välikkappaleita. Tämä merkitsee eräässä mielessä järkyttävää miesarvon rappeutumista ja naisen yhä kasvavaa riippumattomuutta. Mitä tahtoo nainen? on tämän ajan syvempiä kysymyksiä. Mies ei ole enää kohde, ei koti, ei lapset. Rakkaus ei enää kiinnosta naista: Hänestä on kuollut äidillinen uhrautumisvaisto.

Ja ehkä Hämäläinenkin on vain näennäisesti asettanut "tyhjän sylin" merkitsemään naisen lapsettomuuden tragediata, ehkä tässä on suurempi tyhjyys takana. Eihän teoksessa ilmene yhtään ajatusta siitä, mitä nainen uneksii tulevan esikoisensa tähden. Ei sanaakaan siitä, mitä tuntee äiti havaitessaan kantavansa sukunsa jatkajaa: Eikö sen jo itessään pitäisi avata naiselle tehtävän: uhrautua ja kasvattaa. Ei — sillä nyt uneksii nainen vain itsestään. Hänen sielunsa on se, "tyhjä syli", joka ajaa hänet kuin kaikkea peläten ja torjuen (enin itseään) tyydyttämään vain biologiset viettinsä. Loppu — tyhjyyttä.

Tämän kuvan avaa eteemme Helvi Hämäläisen "Tyhjä syli". Se on ruma siksi, että se on rehellinen, mutta kaunis myös siksi, että se ei tahdo olla muuta kuin rehellinen. Ja voiko ihminen silloin olla muuta kuin rehellinen, kun hän ei tiedä mitä hän on?

Lauri Heles.

Norjalaista kerrontaa

Karl Holter: NAHKAKIRJE. Suomentanut Aukusti Simojoki. Otava.

Norjalaiselle kirjallisuudelle on Suomessa muodostunut sangen uskollinen lukijakunta, joka mielenkiinnolla odottaa jokavuotisille

Aate ja kukkaro

Sosialistijohtajat ovat työväen asiankavaltajia. Yhteisliitossa kansainvälisen kapitalismin kanssa he pyrkivät luomaan uuden kapitalistisen yläluokan, joka on työväen sortaja, ei vapauttaja.

kinjamarkkinoille myös sieltä päin tulevia käännösuutuuksia. Kuten viime vuosien käännöskirjallisuutemme osoittaa, onkin Norjassa tasainen rintama huomionarvoisia kirjailijoita, joissa vanhempien mestarien vaikutus on selvästi havaittavissa. Yleensä kirjallisuuden harrastaja voikin turvallisesti mielin tarttua teokseen, jonka hän tietää olevan tuntu-reiden maasta peräisin, siksi korkeaksi on vakaantunut norjalaisen romaanin taso.

Esiteltävänä oleva romaani ei kylläkään kuulu parhampiin, mitä sen kotimaassa on luotu, mutta se on kuitenkin hyvä näyte sikäläisestä maalaiselämän kuvauksesta. Teos on ajallisesti sijoitettu viime vuosisadan puoliväliin, ja paikallisenä taustana on lähemmin määrittelemätön pitävä pohjoisessa Norjassa. Tekijä on varmoin viivoin piirustanut tapahtumien ulkonaisen ympäristön sekä kuvannut siinä liikkuvia ja toimivia henkilöitä sangen uskottavasti. Hänellä on herkkä silmä luontoa ja sen tapauksia kohtaan, ja niiden kuvaaminen onkin hänen vahvimpia puoliaan, kuten esim. teoksen alkupuolella oleva hevosen ja karhun välisen taistelun kuvaus osoittaa. Kuvaustapa on havainnollista ja selvää, joissakin tapauksissa sanonnan lyhyys ja katkonaisuus voi kuitenkin vaikuttaa häiritsevästikin. Kieli on hieman karua, mutta se soveltuu erinomaisesti ympäristön jylhään luontoon ja kuvattavien yksivakaiseen luonteeseen. Se tuo mieleen islantilaisen romaanin suuripiirteisen ja kohtalontäyteisen sanonnan, mutta ei voimassa kohoa kuitenkaan yhtä korkealle.

Juonta on kehitelty kohtauksittain, saattaisi sanoa elokuvamaisesti, annettu usein pieniä välähdyksiä tapahtumista, jotka myöhemmin osoittautuvat tärkeiksi juonen kannalta. Samaa tapaa on käytetty myös henkilöiden kuvauksessa. Siten esim. Simen Espesetin, miehen, jolla "olisi pitänyt olla kettu pihakoirana", oikea luonne tulee vähin erin valaistuksi. Tämä uskovaisiin lukeutuva mies on kohonnut karjanajajasta suurtilalliseksi ove-luutensa, petostensa sekä häikäilemättömyytensä ansiosta, mutta joutuu lopuksi paljastetuksi sekä päättää päivänsä. Erikoinen,

vaikkakin hieman ylimalkainen hahmo on lähes satavuotias, ikivanhan pakanuuden uskomuksissa sitkeästi pysyvä Halvor Kleiva, jolta Simen on petoksella riistänyt talon ja joka kärsivällisesti odottaa rangaistuksen kohtaan van pettäjä. Luontevasti on kuvattu Simenin tyttären Ragnhildin ja Terkel Mon rakkaustarina sekä nuoren nimismiehen Tore Endressonin kohtalo, jonka loppuvaiheilta ei puutu jylhää lennokkuutta.

Teosta voi suositella sellaisille lukijoille, jotka kirjallisuudesta etsivät muutakin kuin erilaisten "kompleksien" yhtämittaista pohtimista.

Suomennos on tunnetun kääntäjän käsi-alaa, sujuva ja onnistunut.

L. A. N.

Pesäero

Jarl Louhija: KAKSITERÄINEN MIEKKA. Romaani, Otava.

Jarl Louhijan teos on terve ja nuori kirja. Ja samalla ajankohdallamme, jolloin ruotsalais-sosialistisen valtapoliittikan hyökytaine on alistamassa kirjallisuuden ja taiteen asian päämääriensä solutusvälikkapaleeksi, rohkea kirja. Teos avaa meille ovet ruotsalaistemme sieluun näyttäen, miten kielikysymys muodostaa sen ratkaisuun pakottavan pääkohteen, missä aikamme kipeät kysymykset kärsistyvät. Tämä teos näyttää, miten tuntee ruotsalainen parhaimmisto, jolle rehellisyys, aate on vielä merkitsevää.

Paitsi kielikysymystä on teoksen koko aate ja ajatuspohja valtaa pitävistä suuntavaatimuksista poikkeava. Se näyttää, miten ruotsalaisten omassa keskuudessa taistelee kaksi toistensa vastanäkemystä. — Toinen hyötylaskelmaan ja luokka-aristokratiaansa turvautuva materialistinen ja toinen, eettillinen, oikeustajunnan puntarissa kysymykset ratkaiseva aatenäkemyks. Jarl Louhija katsoo teokseensa ihmiseen, ei asemaan, ei muotoon.

Teoksen henkilökuvaus on kaunista ja herkkää, mutta vaikuttaa nykyhetken raskaassa ilmatilassa esim. rakkauskuvaus kovin hauraalta, kun on kysymys erittäinkin niin miehistä tyypistä kuin urheiluvasta nuorukaisesta. Eritytely on kirkasta ja herkkää, vellovasta viitaalisesta erotiikasta vapaata. Teos on varsinkin maamme ruotsinkielisille terveellistä luetavaa. Se on enne ja viittaus, miltä pohjalta kieliriitaa on lähdeittävä sovittamaan.

Y. K.

Kirjallisuuden lemmentauti

Nyky aika potee vaikeata lemmensairautta. Se on päätyntä täydelliseen lemmettömyyden tilaan, koska terveet, hallitut lemmen voimat on vuodatettu tyydyttämättömyyden pohjattomaan suohon.

Runouden ja koko taiteen asia on kääntynyt vahvasti feminiiniseksi, näin yleiseurooppalaisessa yhtä hyvin kuin suomalaisessakin mielessä. Kirjallisuuden vainiolla etenkin alkavat hallita kaikkialla naiset ja miesten esiintyminen sekä laatusa että voimansa puolesta on puoliksi naisellista. Olla taiteilija on jotakin erikoisuutta tavoittelevaa kapakkakoketeriaa. Milloin miehekkäät voimat, miehekkyydet otettuna henkisen rohkeuden ja syvyyden mielessä, ei seksuaalisessa korostuksessa, astuvat vaikuttamaan, leimaavat nämä feminiinisen hentouden edustajat vähintään barbaarisiksi. Puhutaan älyllisyydestä, älyn voimasta, mutta ei huomata, miten juuri tuossa puheessa paljastuu eräänlainen kuivunut älyilevä puolialyllisyys. Todellinen kirkas, laajasti näkevä ja hallitseva älyn voima ei ole milloinkaan kauniissa mainostehoa tavoittelevissa kaarteissa keinoilevaa latrailua, josta ei löydä alkua, ei loppua, ei mitään selvyyttä sanotun tarkoituksesta.

Taiteen suhde politiikkaan

Ihmiset ovat paljon suuremmassa määrässä teoistaan tietoisia kuin mitä he tunnustavat.

Taide ei ole politiikkaa, selittelevät pelon kahleissa vapisevat. He vellovat itsepetoksensa valhekotelossa, harjoittavat tasapainoteatteria kallistuen kulloinkin sinne päin, mihin poliittisen vallan painopiste tuntuu olevan kääntymässä. Juuri nämä heikot, virran mukaan heijastelijat ovat luovan ja uudistavan, tinkimättömän taidehanteen varallisimpia vihollisia ja samalla poliittisia soluttajia ja propagandamestareita.

Ään filmi

*Ei kuule korvat. Kiire on.
Ei näe silmät. Pohjaton
Soi laulu: Kiire on.*

*Ei kysy kukaan: Miksi näin
on kiire. Kaikki tyhjin päin
ja silmin tyhjin tuntee: Näin*

*on parhain. Joka pysähtyy
on kohta uhri. Pelon kyy
käy häneen, joka pysähtyy.*

*On turva parhain: Kiire on
Ei silloin muista: Pohjaton
vain tyhjyys alla on.*

LAURI HELES

Rikos nuoruutta vastaan

Tehtäväni on kirjoittaa taas Ahjoon. — Kirjoittaa, mitä varten kirjoittaa? Vain sanoja, valhetta, tyhjää.

Olen väsynyt, en jaksa. Kuljen puolitylsänä päivästä päivään, joskus havahdun, herään kauhuun. Tämä ei ole totta. Kuvittelen turhia, rauhoitan itseäni. Ja minä rauhoitun, vajoan tylsyyteen — niin, syön ja nukun ja puristan rahoja.

Vajoan tylsyyteen, mutta tiedän aina, että kuvitteluni eivät ole valhetta. Leimahtavat hetket tulevat, näen maahan, mihin ovat nähneet suuret. — Mutta minä pelkään tietämistä. Siksi tahdon vajota apatiaani, jäätyä kovaksi.

Tahdon muuttua kovaksi, kieltää, mutta en voi olemustani sittenkään toiseksi muuttaa. Usko elää minussa, usko on elämäni ainoa sisältö. Jos minulta otetaan usko, täytyy minun kuolla — ei kannata yrittää kurjan ruumiinsa tähden.

Aikamme ilmassa väreilee murhan henki. Isissä on murhan henki poikia kohtaan. Tämä ainoa kammottava painajainen tappaa innostuksen ja ilon: raha. Kotona puristavat kahleet, koulussa puristavat kahleet. Innostua ei saa, nuori ilo ei saa purkautua. Täytyy tuntea vain ruumiin iloa, ei sielun. Olla kuin eläimet kedolla; niille kuuluu elämä!

Mutta minä tiedän syvyydessäni: olen voittava, kestävä apatiaani yli. Ja tiedän: uuden sukupolven on noustava tuomaan kirjallisuuden nuorta tulisuuksi ja voimaa. — Syvyydessä kouristaa. Päivä koittaa, nuori uhma on murskaava orjuuden kahleet.

Reippaasti tervehtien "Pekka."

Massat ja taiteen rehellisyys

Waltarin "Vieraan miehen" ja Sillanpään "Nuorena nukkuneen" herättävä keskustelu sanomalehdistön yleisö-osastossa on ollut enemmän kuin enteellinen. — Sen olisi pitänyt riittävän selvästi todistaa arvostelijoille, kustantajille ja elokuvain tuottajille, että Suomen kansa on vielä terveesti ja voimakkaasti tuntevaa, se eroittaa, mikä on puhdasta, mikä liikaista.

Waltarin kirjan sairas seksuaalihöyryinen, pakkomielteiden täyttämä ilmapiiri on järkyttävä herätysshuuto lukijoille, joissa elää vastareaktion kyky, mutta kiihoittavaan rikollisuuteen yllytystä eksyneille. Sillanpään filmaajat tekivät raa'an karhunpalveluksen Sillanpäälle — he saastuttivat suomenkansan käsityksen Siljasta tekemällä Siljan puhtaasta, heräämättömästä neitseystilasta karkean, aistillisen piikavampyyrin. Samalla paljasti tosiasia, miten mahdotonta on suomalaiselle filmityölle yhtä vähän ranskalaisen kuin slaavilaisen matkiminen. Puolirysä T. Tulio

— Teodor Tugai paljasti liian aikaisin korttejaan. Meillä ei eletä vielä kollektiivisuudessa, vaikka nuottaa vedetäänkin nousukasvauhdin pahaa ennustavalla voitonlolla.

Ajatuksethan ovat nykyään vaihtuneet kuviksi ja ajan kuumeinen kiire ei voi antaa kaikille keskittymistilaisuutta. Siksi kuva täyttää parhaiten myös propagandatarkoitusperän hetken tunnelman luojana, sillä vain tuokioistahan ihmiset aikanamme syvimmin elävätkin.

Suuren yleisön osoittama mielenkiinto on ilahduttava terveyden merkki, mikäli se yhä edelleen kohdistuu saman arvoluokan kysymyksiin, mitkä äskeisessä "rähinässä" olivat edustettuina. On mieluisaa todeta, ettei "suuri yleisö" ole enää alistuva ja hiljainen massa. Se alkaa osoittaa yksilöllisiä piirteitä. Yleisö herää! Siis, se ei ole enää vain "yleisö."

Massan edustaja N:o 1938.

HERRAT KESKUSTELEVAT MORAALISTA

Huvittavaa on ollut seurata muistaaksemme "Karjalan" herättämää keskustelua — moraalista. — Herrat uskaltautuessaan puhumaan niin arasta asiasta, ovat hämillään, aivankuin anteeksipyyteleviä samoissaan, kun ovat pakotetut tällaiseen rohkeuteen.

Kaikki on käännetty pääläelleen. Kysymys, jonka pitäisi olla itsestään selvä, perusta, mistä on lähdettävä, asetetaan epäilyksen alaiseksi. Sosialistit lahjoivat ja ostavat — ei sovi puhua nyt moraalista. Mutta pitää muistaa, että ajankohitana, jolloin sekasorto alkaa olla huipussaan, on voimamiesten otettava valta käsiinsä. Kun kuljetaan kansanvallan tietä harvoin demokratiaan, ollaan jo diktatuurin rajalla. Silloin ei enää keskustella eikä aseteta epäilyksen alaiseksi.

AHJON KEVÄTNUMERO

ilmestyy huhtikuun alussa Suomen kansallisen itsenäisyyden 20-vuotistaipaleita käsittelevänä muistojulkaisuna.

Nainen vitaalisuuden unessa

(Kirjeestä "Herra Dionysokselle.")

"Te siellä Ahjossa tunnutte kovin suuresti ihannoivan naista, mikä on suurimmalta osaltaan erehdyistä. — Naiset itse sanovat usein, että naisella ei ole sielua, siis nainen ei ole ihminen, vaan miestä viettelemään luotu alempiasteinen eläin. Ja tähän on myös marksilais-kommunistinen käsitys ja aatehanne naisesta.

Jos tarkastamme tämän vitaalisuutensa tilassa vellovan naisen puuhailua lävitse maailman historian, huomaamme hänen olevan mukana kaikkien vehkeilyjen aiheuttajana. Tämä naislaji ei ole milloinkaan teon tekijä, vaan kulissien takainen yllyttäjä. Tämän naislajin itsearvon tunto on kuollut. Se luopuu perusoikeuksistaan kotia ja lasta suojaavana valtiattarena, myy ruumiinsa, uhraa sielunsa, kiipijäintohimonsa sanelemien päämäärien hyväksi. Sen näkymätön häikäilemättömyys tunkee uupumattomalla sitkeydellä kaikkialle, missä sillä on tilaisuutta ohjata ja hallita. Se valitsee uhreikseen puolifeminiiniset miehet, joiden alvoissa se aikaansaa erotiikan voimalla tylsyneen pimentotilan.

Naisvaltikka on murheen merkki! Se pitäisi meidän aikanamme muistaa. Naiset pois miesten valta-alueilta — lastenkamariin, synnyttämään. Ei vain vanhojen poikain, vaan myös lapsettomien naisten vero! Kiireesti varhaisavioliittoja pelastuaksemme Venäjän, Espanjan ja Ranskan kohtaloista! Oppia Saksan ja Italian organisaatioista.

Lotta ja Tuhkimo.

— AIKAKAUSLEHTI A A M U on lähettänyt meille v. 1938 ensi numeron. Ulkoasunsa puolesta toistojulkaisu. Tasavallan presidentti Kyösti Kallio (pohjalainen talonpoika!) on julkaisussa tunnetun kirjoituksen ja valokuvien esitellyn tekijäkaartin ympäröimänä. Nimestä mainittakoon m.m. Urho Toivola, Rudolf Holsti, T. Vaaskivi, Väinö Hakkila, A. K. Cajander, Uno Hannula, Ernst von Born, Emil Skog, Amos Andersson, Antti Kukkonen, Sylvi Kyllikki Kilpi, Eero Rydman. Ja sitten Elsa Heporauta, Anna Maria Tallgren, J. V. Lehtonen. Ja vielä Erkki Kaila! — Tyhmät eivät ymmärrä kaikkia yhteyksiä. Olemme tyhmä. Kiitämme, mutta emme rakasta.

SISÄLLYS:

Murrosten vuosi 1938. / Raskolnikov—Aljosha, Lauri Heles. / Runoja, Lauri Heles, PaaVo Hynynen, Vilho Hyttinen, Eino Pitkääkoski. / Jumala ja luonto, Yrjö Koivukari. / Novelleja, Jorma Eerala, Olli Rautio. / Kirja-arvosteluja, Sakari Vapaasalo, Yrjö Koivukari, Lauri Heles, L. A. Nukari. / Pakina- ja yleisön osasto.

halkeamaisillaan. Mutta se ei saanut merkitä nyt mitään. Nyt oli kysymys voittamisesta tai häviämisestä. Hän muisti, kuinka tyttö oli katseellaan vedonnut häneen: meidän täytyy selviytyä tästä. Tytön silmät olivat suuret ja kauniit ja niiden vetoamisessa häneen jotakin hellää ja liikuttavaa, mutta samalla reipasta ja veikeää. Ei, tässä ei saanut nyt antaa peräksi. Hänen oli ehdittävä ajoissa. Ja hän hiihti kahta hurjemmin. Tuolla kaukana vilkkui punainen hiihtopusero — ja aivan sen takana oli joku toinen. Yhtäkkiä tuntui kuin jotakin olisi katkennut hänen sisällään, jostakin repäisi ilkeästi. Hän näki silmissään ainoastaan punaisen hiihtopuseron, joka läheni lähenemistään. Hän ajatteli vain sitä hiihtopuseroa ja sen saavuttamista. Rintaan pisti kamalasti, mutta hän ei hellittänyt otettaan. Samassa hän tunsii, kuinka kaikki ne salaiset epäilykset ja ristiriidat, jotka hän oli saanut haudattua, olisivat nyt tunkeutuneet esille. Ne takoivat hänen päässään ja jyskyttivät rinnassa. Ja ponnistelllessaan tuntui hänestä, että samalla, kun hän ponnisteli saavuttaakseen tytön, ponnisteli ja taisteli hän myös omien sielullisten irtipäässeiden voimien vallasta. Ne alkoivat jälleen ottaa yllötteen hänessä. Mutta ei — sitä ne eivät saisi tehdä. Nyt taisteli hän niitä vastaan koko ruumiillisella ja sielullisella voimallaan. Tämä oli taistelua samalla häntä itseään vastaan. Hänen oli voitettava tämä leikki ja samalla oma itsensä. Nyt ei saanut antaa peräksi. Oli kysymyksessä jotakin paljon merkityksellisempää kuin tämän hiihdon voittaminen. Oli kuin tyttö tuolla edessä olisi ollut se päämäärä, jonka saavuttaminen merkitsisi samalla voittoa niistä sisäisistä, hurjista voimista, jotka hänessä riehui. Ja hän ponnisteli voimansa äärimmilleen. Kun pyrynä pyrähti hän yhtäkkiä kiinniottajan sivuitse tytön eteen, levitti kätensä ja tyttö hiihti suoraan hänen sylinsä. —

Hän oli voittanut sittenkin! He vapisivat jännityksestä, hurjasta ponnistuksesta ja riemusta. Hän piteli tyttöä lujasti sylissään. pusersi tätä itseään vasten ja soperteli onnellisena: me selviydyimme sittenkin. Niin — me selviydyimme — vastasi tyttö yhtä onnellisena, raikkaana ja huohottavana. Hetkisen katselivat he toisiaan suoraan silmiin ennenkuin irtaantuivat toisistaan. Se oli omituinen ja onnellinen hetki, he olivat hie-man hämillään kumpikin, eivät keksineet enään mitään sanottavaa toisilleen, ja alkoivat hiihtää rinnakkain takaisin mäen päälle. Leikkiä jatkettiin uudelleen, kunnes keksittiin muuta puuhaa. Koko sen retken ajan oli hän harvapuheinen, vastasi hajameli-sesti hänelle tehtyihin kysymyksiin eikä näyt-tänyt lainkaan innostuneelta muiden keksi-miin puuhiin. Tuon tuostakin vilkaisi hän tyttöön ja aina, kun heidän katseensa koh-tasivat toisensa, joutui hän entistä enemmän hämillään, mutta se ei kuitenkaan estänyt häntä etsimästä tytön läheisyyttä. Tyttö huomasi kyllä pojan lähenetelemisen, hämil-läänolon ja hänen etsivän katseensa, mutta ei näyttänyt olevan lainkaan sitä vastaan — päinvastoin, tuntuipa siltä kuin hän olisi juu-ri odottanutkin jotakin tällaista, ja katseel-laan ja hymyllään rohkaisi hän tuon tuosta-kin poikaa. —

OULUN

Auto ja Kumi Oy

OULU UUSIKATU 26 / PUHELIN 2154

**TÄYDELLINEN AUTOLIIKE
ENSILUOKK. KORJAAMOT
KOHTUULLISET HINNAT
HUOLTOVAUNU**

TERVEYTTÄ! Meillä on monen-laisia luonnon tuotteita, jotka antavat elimistölle niitä ravinto- ja paranne-aineita, joita vain luonnon tuotteet voi-vat antaa. Saatavana myöskin kaikkea *Kemikalialaan kuuluvaa. Terveystarvik-keiden erikoisliike ja Kemikalikauppa*

TERVEYS

OULU, Isokatu 30. — Puhelin 33 23.

A. F Ä L T

Ruoka- ja Sekatavarakauppa

ISOKATU 62 PUHELIN 2337

SUOSITELLAANI

Tuon retken ja sen tapahtuman jälkeen etsi hän nyt alituisen tilaisuutuksia lyöttäy-tyä tytön seuraan. Ja se olikin helppoa, sillä he asuivat saman kadun varrella, joten oli varsin luonnollista, että he joutuivat yhtä matkaa menemään kouluun ja palaamaan sieltä. Nämä matkat muuttivat toiseksi po-jaan. Tyttö vaikutti aina yhtä iloiselta, reip-paalta ja oli aina viehkeän näköinen. Kun hän puhui tai nauroi oli siinä jotakin niin tarttuvaa ja valloittavaa, että siihen täytyi aina pakostakin yhtyä ja kaikki epäilykset tuntuivat kaltoavan tuhkana ilmaan. Tytön läheisyydessä oli rauhoittavaa ja lämmittä-vää, hänestä virtasi salaperäistä, sytyttävää voimaa, joka samalla innosti ja hurmasi po-jaan.

Ennen pitkää ei hän osannut muuta aja-tellakaan kuin tyttöä, tämä oli aina hänen ajatuksissaan, kaikessa ja kaikkialla. Tyttö ei halveksinut häntä, vaan rakasti. Tästä rakkaudesta tuli hänelle aarre ja voimanolah-de, mikä poisti menneiden ristiriitojen teke-mät haavat ja uudisti hänen elämänsä kulun.

AIKAKAUSLEHTI

ahjo

NUOREN KANSALLISEN
SUUNNAN SIVISTYSJULKAISU

KOLMAS VUOSIKERTA

TOIMITUS: YRJÖ KOIVUKARI
(pää- ja vast.), LAURI HELES,
PAAVO HYNYNEN, OLLI
RAUTIO, EINO PITKÄKOSKI

AHJON TILAUSHINTA 1/1 VUOSIKERTA 30:— MK., 1/2 VUOSI-
KERTA 20:— MK. • KONTTORI OULU, HONKALINNA